

ISSN 2730-2156

วารสาร
พัฒนาทักษะวิชาการอย่างยั่งยืน
Journal of the Academic Sustainable Development [JASD]

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2563
VOL. 2 NO. 1 JANUARY - APRIL 2020

สารจากบรรณาธิการ

วารสารพัฒนาทักษะวิชาการอย่างยั่งยืน

Journal of the Academic Sustainable Development [JASD]

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน 2563

สวัสดีท่านผู้อ่านวารสารพัฒนาทักษะวิชาการอย่างยั่งยืนทุกท่าน วันนี้วารสารฉบับนี้ได้ก้าวสู่ปีที่สองอย่างเป็นทางการแล้ว เป็นฉบับที่ 1 (มกราคม- เมษายน 2563) กองบรรณาธิการได้นำข้อเสนอแนะจากผู้อ่านทุกท่าน มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ในปีนี้ 2 วารสารของเรายังคงเป็นเวทีให้คณาจารย์ นิสิต นักวิจัย และนักวิชาการทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวิทยาการ องค์ความรู้ ทั้งในศาสตร์สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่องค์ความรู้ใหม่อันเป็นความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เขียนบทความส่งบทความวิชาการและบทความวิจัยด้านต่าง ๆ เพื่อพิจารณาในการตีพิมพ์ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ขอขอบคุณกองบรรณาธิการ คณะผู้ทรงคุณวุฒิสาขาต่าง ๆ ทุกท่านที่ตั้งใจผลักดัน เสียสละเวลาอันมีค่า เป็นส่วนหนึ่งที่กลั่นกรองเนื้อหาและทำให้วารสารพัฒนาทักษะวิชาการอย่างยั่งยืนมีคุณภาพทางวิชาการเสมอมา

กองบรรณาธิการวารสารพัฒนาทักษะวิชาการอย่างยั่งยืน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านทุกท่านจะได้รับสาระและเกิดประเด็นที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการในมุมมองต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ต่อยอดในกิจกรรมต่างๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการของประเทศชาติอย่างยั่งยืนสืบไป

ดร.ปฏิพัฒน์ บุญรักษ์

บรรณาธิการวารสารพัฒนาทักษะวิชาการอย่างยั่งยืน

เจ้าของ ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาทักษะทางวิชาการอย่างยั่งยืน (ASDLC)

บรรณาธิการ ดร.ปฏิพัฒน์ บุญรักษ์

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะชั้นหมาก

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ ปัญญาภา

รองศาสตราจารย์ พัฒนา จันทนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธำนิษฐ์ ไชยเย็น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนันต์ จันทะโชโต

ดร.เกวลิณ งามพิริยกร

ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโสภาส

พระกิตติญาณเมธี ดร. (สมเกียรติ ภูริปญโญ)

ดร.ปกเกศ จุลสุคนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย (วิทยาเขตสกลนคร)

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

รองศาสตราจารย์อัญชลี เศรษฐเสถียร

รองศาสตราจารย์พัฒนา จันทนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญญาบารมี สว่างวงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิทย์ บุญส่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาลิสา ศิริธรรมเกตุ

ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Contact Us

วารสารพัฒนาทักษะวิชาการอย่างยั่งยืน

Journal of the Academic Sustainable Development [JASD]

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - เมษายน 2563

คณะผู้จัดทำ

นายสุนทร อ่อนฤทธิ ฝ่ายสนับสนุนวารสาร
นางสาวสรลณี จันทรร ฝ่ายสนับสนุนวารสาร

ที่ตั้ง

ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาทักษะทางวิชาการอย่างยั่งยืน (ASDLC)
36/1 ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 15140
โทรศัพท์ 06-14235515
E-mail: jasd.center@gmail.com

กำหนดออก - ช่วงเวลาตีพิมพ์

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม	-	เมษายน
ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม	-	สิงหาคม
ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน	-	ธันวาคม

บทความวิจัย

หน้า

ผลการใช้กิจกรรมฝึกการคิดรูปแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิบูลสงคราม 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี แก้วใจ สีสุว	1
ความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภท อาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี สุรัชย์ เสือสูงเนิน	12
ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ประพวน สุ่มเมือง	22
สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปวิภาณ บุญรักษา	33
ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี อนุวัฒน์ เกิดสูง	49

ผลการใช้กิจกรรมการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อการปรับตัวทางสังคม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์ 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
The outcome of applying the Yonisomanasikara thinking technique for adjustment
among the 3rd-grade students of the lower secondary school of Pibulsongkroh 1
School, Mueang District of Lopburi Province

Received: January 18, 2020 Revised: February 1, 2020 Accepted: February 12, 2020

รับเข้า : 18 ม.ค. 63 แก้ไข : 1 ก.พ. 63 ตอบรับ : 12 ก.พ. 63

*แก้วใจ สีสุว¹

* Kaewjai Sisuwor¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคม กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์ 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1/2560 ได้มาจากนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการปรับตัวเข้ากับสังคม จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบวัดการปรับตัวทางสังคม แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t-test แบบ dependent และ Independent

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการหลังการใช้กิจกรรมมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการหลังการใช้กิจกรรม มีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีความพึงพอใจใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.201

คำสำคัญ: การคิดแบบโยนิโสมนสิการ, การปรับตัวทางสังคม

¹ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์ 1 จังหวัดลพบุรี

¹Senior Professional Level Teachers, Pibulsongkroh 1 School Lopburi Province

*Corresponding author E-mail: keawjai.s@hotmail.com

Abstract

This research project aimed to study and compare the students' social adjustment ability after attending the training course on the Yonisomanasikara thinking technique, in comparison to the social adjustment ability of students that didn't attend the training course on the Yonisomanasikara thinking technique. And to study the students' satisfaction, after attending the training course on Yonisomanasikara thinking technique, with the improvement of their social adjustment ability. The samples of this project were 20 3rd grade students of the lower secondary school of Pibulsongkroh 1 School, Mueang District of Lopburi Province, during the Academic Year 1/2018. The samples were picked from students with social adjustment-related problems. The instruments used were, including, the activity schedule for the training course on Yonisomanasikara thinking technique, the social adjustment evaluation form, and the satisfaction survey for attending the training course on Yonisomanasikara thinking technique. The statistics used were mean, standard deviation, and dependent and independent t-test.

The result reveals that

1. After attending the training course on the Yonisomanasikara thinking technique, students' social adjustment ability appeared to improve significantly, with the level of statistical significance of .05.
2. After attending the training course on the Yonisomanasikara thinking technique, students who attend the training course appeared to have a higher level of social adjustment ability, in comparison to those who didn't attend the training course on the Yonisomanasikara thinking technique, with the level of statistical significance of .05.
3. After attending the training course on the Yonisomanasikara thinking technique, students who attend the training course appeared to be highly satisfied with the training course on the Yonisomanasikara thinking technique; with the highest overall score, mean of 4.55, and standard deviation of 0.201.

Keywords: Yonisomanasikara thinking technique, social adjustment

บทนำ

สภาพบริบทของสังคมไทยในปัจจุบันมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรม และด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หากเป็นไปรวดเร็วในอัตราที่เกินจะรับได้สังคมก็จะมีปัญหาขาดความสมดุลทางสังคม แต่หากการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในอัตราที่พอรับได้

ประชาชนในสังคมนั้นก็จะสามารถดำรงชีวิตรอยู่ได้อย่างมีความสุข การศึกษาจะเป็นสิ่งที่สามารถนำสังคมไปในทิศทางที่ปรารถนาและนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมในยุคปัจจุบันและในอนาคตจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (สมชาย รัตนทองคำ, 2558) ดังนั้น เพื่อให้ทันตามกระแสของสังคมโลก พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้มีคุณภาพทัดเทียมนานาประเทศ สังคมไทยจึงจำเป็นต้องเปิดรับวัฒนธรรมและนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ จากภายนอกมากยิ่งขึ้นเพื่อนำไปสู่การปรับโครงสร้างระบบเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา การเมืองการปกครอง การศึกษา และครอบครัว ส่งผลให้คนในสังคมต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ตามบริบทของสังคม ในระบบการศึกษาครูผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) หรือแม้แต่ในสถาบันครอบครัวที่ผู้ปกครองต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของตนเองจากการคอยอบรมสั่งสอนเพียงอย่างเดียว ในบางสถานการณ์ก็ต้องเปลี่ยนตนเองให้เสมือนเป็นทั้งเพื่อนและพี่ เพื่อคอยให้ความเข้าใจ คำแนะนำ และคำปรึกษาแก่บุตรธิดาอย่างใกล้ชิดด้วย ซึ่งลักษณะการปรับเปลี่ยนเช่นนี้ เรียกว่า การปรับตัว ซึ่งการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เผชิญปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากตัวบุคคลนั่นเองหรือเป็นปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปบุคคลนั้นก็จะพยายามปรับตัวสภาพที่เป็นปัญหาที่เขา กำลังเผชิญนั้นเพื่อให้สภาวะของความกดดัน ความเครียด ความวุ่นวายใจ หรือความกังวลใจค่อย ๆ คลี่คลายลง จนกระทั่งหมดไป หากไม่สามารถจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้หมดสิ้นไปได้ ความกังวลใจก็ยังคงมีอยู่ต่อไป และอาจจะผลกระทบให้บุคคลนั้นต้องสูญเสียความสมดุลในตนเอง เกิดความเคร่งเครียด วิตกกังวล สับสน วุ่นวาย และความคับข้องใจ ทำให้ไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต (เบญญาพัชร วันทอง, 2559)

การปรับตัว คือ การแก้ไขปรับปรุงความคับข้องใจ ด้วยการแสวงหาวิถีทางในการตอบสนองความต้องการของตนเองทั้งการปรับตัวทางภายนอกและภายในร่างกายให้สามารถปรับตัวได้ดีต่อสภาวะแวดล้อมในชีวิต รวมทั้งการตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม (สิริโรจน์ สุกุลณะมรรคา, 2557) สอดคล้องกับ ศรีดา โตษยานนท์ (2553) ที่กล่าวว่า การปรับตัวเป็นความสามารถของบุคคลในการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสภาพแวดล้อมหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยจะปรากฏออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเองเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล และทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขโดยปราศจากความคับข้องใจ ดังนั้น หากบุคคลใดสามารถปรับตัวหรือแสดงพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการของตนเองและสังคมได้สอดคล้องกับสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่หากบุคคลใดยังไม่สามารถปรับตัวได้ก็ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกกดดัน ปีก้น กังวล คับข้องใจ หรือขัดแย้งในตนเอง อันเป็นเหตุให้บุคคลผู้นั้นขาดความสุขที่แท้จริงในการดำเนินชีวิต

สภาวะการณ์ของการปรับตัวจะเกิดอย่างรวดเร็วและค่อนข้างรุนแรงในวัยรุ่นเนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาที่เข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งต่อไปวัยรุ่นเหล่านี้จะต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เด็กจึงควรเรียนรู้และได้รับการฝึกฝนให้รู้จักการปรับตัวทางสังคมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติ ซึ่งความสามารถในการปรับตัวทางสังคมเช่นนี้ เด็กวัยรุ่นบางส่วนสามารถดำเนินชีวิตในช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ไปได้ด้วยดี แต่อีกหลายคน

กลับประสบปัญหาไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ทำให้การดำเนินชีวิตไม่มีความสุข เด็กกลุ่มนี้จึงหาทางออกหรือหาจุดเด่นให้ตนเองเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมทั้งในครอบครัวและโรงเรียน โดยการแสดงออกถึงพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว การใช้ความรุนแรง การหนีเรียน เป็นต้น ดังนั้น ผู้ใหญ่จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจและช่วยประคับประคองให้เด็กกลุ่มนี้ดำเนินชีวิตผ่านไประบบผู้ใหญที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เพราะหากไม่ได้รับการแก้ไขในอนาคตปัญหาการปรับตัวทางสังคมที่ไม่เหมาะสมอาจทวีความรุนแรงมากขึ้นจนก่อให้เกิดผลร้ายต่อสังคมได้ จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคนให้มีจิตใจและความประพฤติที่ดี การจัดการศึกษาจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถด้านการคิด การคิดจึงมีความสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพราะมีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดมีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (วัชรนา เล่าเรียนดี, 2556) ซึ่งกระบวนการพัฒนาปัญญาแบบโยนิโสมนสิการสามารถช่วยให้ปรับตัวได้ยิ่งขึ้นเพราะเป็นขั้นที่เริ่มใช้ความคิดของตนเองเป็นอิสระ โดยโยนิโสมนสิการเป็นการฝึกความคิดให้รู้จักคิดอย่างถูกวิธีคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักคิด รู้จักวิเคราะห์ไม่มองเห็นสิ่งต่างๆ อย่างตื้นๆ ผิวเผิน เป็นขั้นสำคัญในการสร้างปัญญาที่บริสุทธิ์เป็นอิสระ ทำให้พึ่งตนได้และนำไปสู่จุดหมายได้อย่างแท้จริง (พระพรหมคุณาภรณ์, 2556)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงสนใจที่จะศึกษาโดยนำกิจกรรมการฝึกการคิดรูปแบบโยนิโสมนสิการเพื่อการปรับตัวทางสังคมมาใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์ 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัยนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการมาสร้างเป็นกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกคิดเพื่อนำไปสู่การปรับตัวทางสังคม ในด้านการยอมรับตนเอง ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว และด้านสัมพันธภาพในสถานศึกษาและสังคมที่เป็นอยู่ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการยอมรับ ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นำไปสู่การพัฒนานักเรียนให้สามารถปรับตัวทางสังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นครั้งนี้คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์ 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่านักเรียนที่ได้ร่วมกิจกรรมการฝึกการคิดรูปแบบโยนิโสมนสิการในครั้งนี้จะช่วยให้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลสงคราม 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 96 คน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลสงคราม 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการปรับตัวเข้ากับสังคม จำนวน 20 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ให้กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ในคาบชุมนุมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2560 ถึง เดือนกันยายน 2560

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ลักษณะของกิจกรรมเป็นการศึกษาโดยกระบวนการกลุ่มเพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ วิจารณ์อย่างรอบคอบและรอบด้าน จึงจะทำให้เกิดปัญญาแตกฉาน ตามวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการใน 10 วิธี คือ วิธีคิดแบบคุณค่าแท้และคุณค่าเทียม วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธวิธี วิธีคิดแบบอริยสัจ วิธีคิดแบบสืบสาวหาเหตุและปัจจัย วิธีคิดแบบสามัญญลักษณะ วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในปัจจุบัน วิธีคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ และวิธีคิดแบบแยกแยะประเด็น โดยแต่ละแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรม Board game และสถานการณ์จำลองเป็นหลักในการออกแบบกิจกรรม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้วยวิธีการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) พิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล การศึกษา ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.85 - 1.00

3.2 แบบวัดการปรับตัวทางสังคม เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับตนเอง ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว และด้านสัมพันธภาพในสถานศึกษา ด้านละ 9 ข้อ รวม 36 ข้อ 36 คะแนน มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) พิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล การศึกษา ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.81 - 1.00 แล้วนำแบบวัดการปรับตัวทางสังคมไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโคกตูมวิทยา จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

3.3 แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรม ด้านการจัดกิจกรรมของผู้สอน และด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้วยวิธีการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) พิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโคกตูมวิทยา จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ชี้แจงรายละเอียดของจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนที่เข้าร่วมรับทราบ

4.2 หลังจากชี้แจงเสร็จแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบวัดการปรับตัวทางสังคม จำนวน 36 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

4.3 ดำเนินการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมด้วยตนเอง จำนวน 10 ชั่วโมง โดยให้กลุ่มทดลองได้เข้ารับการฝึกกิจกรรมการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ และกลุ่มควบคุมเข้าเรียนคาบชุมนุมปกติ

4.4 หลังจากทำกิจกรรมการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการแล้ว ให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มทำแบบวัดการปรับตัวทางสังคม จำนวน 36 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง และทำแบบวัดความพึงพอใจ จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 คะแนนที่ได้จากการเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมก่อนและหลังทำกิจกรรมการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t-test แบบ dependent

5.2 คะแนนที่ได้จากการเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมระหว่างนักเรียนที่ได้รับการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการและนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า T-Test แบบ Independent

5.3 คะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลข้อมูล โดยผู้วิจัยปรับใช้เกณฑ์การแปลผลของบุญชม ศรีสะอาด (2556) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมระหว่างก่อนและหลังใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

(n=10)						
การจัดกิจกรรม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	df	t	Sig.
ก่อนใช้กิจกรรม	10	29.95	0.225	48	10.52	.00**
หลังใช้กิจกรรม	10	34.59	0.102			

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังใช้กิจกรรมมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

(n=10)						
กลุ่มนักเรียน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	df	t	Sig.
นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกการคิด	10	30.21	0.198	52	11.23	.00**
นักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิด	10	34.59	0.102			

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังใช้กิจกรรมมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคม ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคม

(n=10)

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ด้านประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรม	4.56	0.213	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมของผู้สอน	4.51	0.236	มากที่สุด
ด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม	4.63	0.156	มากที่สุด
รวม	4.55	0.201	มากที่สุด

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีความพึงพอใจหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.201 โดยความพึงพอใจด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.156 รองลงมาคือด้านประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.213 และน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมของผู้สอน ค่าเฉลี่ย 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.236

การอภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังการใช้กิจกรรมมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนในครั้งนั้นเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนได้จัดบรรยากาศการปฏิบัติกิจกรรมให้เกิดบรรยากาศที่ดีระหว่างผู้สอนและนักเรียน เนื้อหาหรือกิจกรรมที่นำมาใช้เหมาะสมตามระดับความรู้ความสามารถของ

นักเรียน คือเป็นกิจกรรมที่ต้องมีความน่าสนใจ ทันสมัย และต้องเป็นกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคน ให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้คิดได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้รู้จักการรักษากฎกติกา มารยาท การปฏิบัติตนเมื่ออยู่ร่วมและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ตามแนวทางการสอนโดยสร้าง ศรัทธาและโยนิโสมนสิการของสุมน อมรวิวัฒน์ (2557) เช่น การกล่าวทักทายนักเรียนด้วยมิตรภาพก่อนทำ กิจกรรมด้วยคำพูดที่เป็นมิตร การแสดงสีหน้ายิ้มแย้ม แจ่มใส การแต่งกายสุภาพและสร้างความน่าเชื่อถือให้ นักเรียน ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกศรัทธาต่อผู้สอน ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกเป็นกันเองกับผู้สอน และระหว่างทำกิจกรรมที่ผู้สอนให้นักเรียน ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ร่วมกันนั้น นักเรียนทุกคนกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก และกล้านำเสนอแนวคิดใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์แก่เพื่อน และด้วยโยนิโสมนสิการเป็นกระบวนการคิดที่ประกอบด้วยขั้นตอนในการคิด และความสามารถในการคิดแตก ประเด็นหลายๆ ประการ ซึ่งต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนจึงได้นำเทคนิคกิจกรรม กลุ่มมาใช้ในการฝึก เพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับทิพวรรณ คุณสาร และฉันทนา กล่อมจิต (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการปรับตัวทางสังคมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ผลการวิจัยพบว่า การฝึกคิดแบบ โยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม นักเรียนมีคะแนนการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโส มนสิการกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบ โยนิโสมนสิการ หลังใช้กิจกรรมมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกการคิด แบบโยนิโสมนสิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิด แบบโยนิโสมนสิการ ประกอบด้วย วิธีคิดแบบคุณค่าแท้และคุณค่าเทียม วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก วิธีคิด แบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม วิธีคิดแบบบรรลัสมพันธ์ วิธีคิดแบบอริยสัจ วิธีคิดแบบสืบสาวหาเหตุและปัจจัย วิธี คิดแบบสามัญลักษณะ วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในปัจจุบัน วิธีคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ และวิธีคิดแบบแยกแยะ ประเด็น ทำให้นักเรียนมีการปรับตัวทางสังคมได้ดีขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้รู้จักคิด รู้จักปรับตัว เห็นอกเห็นใจ ผู้อื่นๆ เข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่นๆ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ซึ่งนอกจากองค์ประกอบวิธีคิด แบบโยนิโสมนสิการตามรูปแบบที่กำหนดผู้วิจัยได้นำกิจกรรม เกมส์ การละเล่น บทบาทสมมติ สถานการณ์ จำลอง มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดโดยคิดตาม กิจกรรมและมองเห็นลักษณะการคิดแต่ละองค์ประกอบอย่างชัดเจน สอดคล้องกับโกวิทย์ พงษ์ภักดี และ ฉันทนา กล่อมจิต (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิต สาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโส มนสิการเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจหลังการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีความพึงพอใจในการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่ผู้สอนจัดขึ้นนั้นได้ให้นักเรียนฝึกคิด โดยการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่น แก้ไขปัญหาร่วมกับผู้อื่น ทำให้นักเรียนเกิดการปรับตัว มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขึ้น เข้าใจผู้อื่นมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้สอนยังได้สอดแทรกการเล่นต่างๆ ที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ประกอบกับผู้สอนยังได้นำ Board game เช่น Ticket to ride, Ultimate werewolf, Avalon เป็นต้น มาใช้ในการสร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีในการอยู่ร่วมกัน ในระหว่างการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับจันจิรา ผึ้งพงษ์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการดูอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรขยายกิจกรรมการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการไปสู่นักเรียนในวงที่กว้างมากขึ้น โดยอาจนำไปใช้ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หรือกิจกรรมชุมนุม
2. การจัดกิจกรรมการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ผู้สอนต้องคำนึงถึงระดับความคิดของนักเรียน โดยเนื้อหาหรือกิจกรรมที่นำมาใช้ต้องเหมาะสมตามระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน ต้องมีความน่าสนใจ ทันสมัย และต้องเป็นกิจกรรมที่มีความสนุกสนานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคน จึงจะสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างครอบคลุม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การใช้ตัวแบบการศึกษากรณี (Case Study)
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่อาจจะมีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน เช่น สถานะทางเศรษฐกิจ ลำดับการเกิด สภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคม
3. ควรมีการทดลองเปรียบเทียบการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมโดยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการกับวิธีการอื่น ๆ เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พงษ์ภักดี และฉันทนา กล่อมจิต. (2553). การใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิต
 สาระธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 4(1).
- จันจิรา ผึ้งพงษ์. (2560). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนว
 โยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย
 มหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 9(1).
- ทิพวรรณ คุณสาร และฉันทนา กล่อมจิต. (2552). ผลของการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น
 (ฉบับบัณฑิตศึกษา). ปีที่ 9(3).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญญาพัชร วันทอง. (2559). เอกสารประกอบการสอน PGED311: จิตวิทยาบุคลิกภาพ. คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (2556). โยนิโสมนสิการวิธีคิดตามหลักพุทธธรรม. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2557). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แฮาส์ ออฟ เคอร์มีส์.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทยุทธิกลยุทธ์สู่การ
 ปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
 นครปฐม.
- ศรดา โตชยานนท์. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน
 เซนต์ดอมินิก เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
 จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมชาย รัตนทองคำ. (2558). เอกสารประกอบการสอน การสอนทางกายภาพบำบัด ภาคต้นปีการศึกษา
 2558. ภาควิชากายภาพบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สิโรจน์ สุกุลณะมรรคา. (2557). การปรับตัวของพนักงานต่างชาติต่อบริบทการทำงานแบบไทย กรณีศึกษา
 พนักงานต่างชาติที่ทำงานในบริษัทโตโยต้ามอเตอร์เอเชียแปซิฟิก-วิศวกรรมการผลิต จำกัด. การ
 ค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2557). กัลยาณมิตรนิเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบ
 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภท
อาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
Promotional Needs of 'One Tambon, One Product' Manufacturers under
Dried Food and Local Woven Textiles, Ban Khok Salung,
Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province

Received: February 11, 2020 Revised: March 3, 2020 Accepted: March 12, 2020

รับเข้า : 11 ก.พ 63 แก้ไข : 3 มี.ค. 63 ตอรับ : 12 มี.ค. 63

*สุรัชย์ เสือสูงเนิน¹

*Surachai Suasongnen¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการได้รับการส่งเสริมสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน กลุ่มเป้าหมายคือ สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอ ในพื้นที่บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 141 คน สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาที่สำคัญคือ 1) ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น 2) เครื่องมือและอุปกรณ์ไม่ทันสมัย 3) ขาดการประชาสัมพันธ์สินค้า เจ้าหน้าที่ขาดการติดตาม และ 4) ขาดงบประมาณสนับสนุน กลุ่มผู้ผลิตสินค้ามีความต้องการการส่งเสริมในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ด้านความรู้ในการดำเนินงาน ด้านวิธีการส่งเสริม และด้านการส่งเสริมและสนับสนุน

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของสมาชิก พบว่า มีความแตกต่างกันในบางประเด็น

คำสำคัญ: ความต้องการ, การส่งเสริม, สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

¹รองประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยเบ็งโคกสูง

¹Vice President, Thai Beng Khok Salung Cultural Tourism Club

*Corresponding author E-mail: Surachai.S010@hotmail.com

Abstract

This research aims at understanding basic socio-economic conditions and promotion of operating conditions, problems and promotional needs for members of dried food and Local Woven Textiles, and comparing the promotional needs for members of ‘One Tambon, One Product’ manufacturers under dried food and woven fabrics categories. The target group includes 141 members of ‘One Tambon, One Product’ manufacturers in Ban Khok Salung, Khok Salung District, Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province. Statistics include percentage and average, and analysis is performed by using in-depth interviews.

Research findings are as follows.

1. Key issues are 1) Increase in manufacturing costs, 2) Out-of-date tools and equipment, 3) Lack of public relations about products and no follow-up from staffs and 4) Lack of funding. The manufacturing group has a high level of promotional needs in every dimension, including operation knowledge, promotion techniques, and promotion and support.

2. Results of comparing the promotional needs among the members shows that there are different in some topics.

Keywords: Need, Promotion, One Tambon One Product

บทนำ

จากประสบการณ์ของประเทศไทยที่พบกับวิกฤติเศรษฐกิจในช่วงปี พุทธศักราช 2540 ทำให้ประเทศไทยต้องปรับโครงสร้างขนานใหญ่ในภาคอุตสาหกรรมให้รอดพ้นจากอุปสรรคในการแข่งขันทั้งหลายที่เคยพบเจอมาในอดีต โดยเน้นพัฒนาในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบประเทศอื่น ดังนั้น รัฐบาลไทย ในสมัยนั้นจึงหันมาเน้นการส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นธุรกิจฐานราก เพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศ และเตรียมความพร้อมที่จะมีการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปีพุทธศักราช 2558 ซึ่งจะทำให้เกิดคู่แข่งและสภาพการแข่งขันในตลาดเพิ่มสูงขึ้นไปอีก รัฐบาลจึงได้มีนโยบายในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบท ที่มุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก จึงได้กำหนดให้มีโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (One Tambon One Product: OTOP) ขึ้นซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาพัฒนา ผลิตภัณฑ์ สร้างเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ของชุมชนในแต่ละพื้นที่ให้มีความโดดเด่นสร้างความแตกต่างและมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์จนเป็นที่ต้องการและยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ก่อให้เกิดรายได้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ โดยเป็นแนวทางประการหนึ่งที่จะสร้างความเจริญ แก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่

ในท้องถิ่น ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมีคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (กอ.นตผ.) ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานในการดำเนินงานกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์การคัดเลือกและขึ้นบัญชีผลิตภัณฑ์เด่นของตำบล รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ, 2561)

จังหวัดลพบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในภาคกลางของประเทศไทย มี 11 อำเภอ ในปี พ.ศ. 2560 จังหวัดลพบุรี มีกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จำนวนมาก บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรม มีเอกลักษณ์ ทั้งในด้านภาษา อาหาร การกิน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ สินค้า OTOP กลุ่มประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้านของชาวไทเบ็งโคกสูง นั้น เป็นกลุ่มที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ามีความงดงาม ประณีต มีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร ถ้าเป็นอาหารก็มีรสชาติที่โดดเด่น ใช้วัตถุดิบที่มาจากธรรมชาติ และส่งออกเพื่อจำหน่ายทั้งภายในจังหวัด และภายนอกจังหวัด เหมาะสำหรับสายรักสุขภาพที่ต้องการอาหารที่ดีและปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง สอดคล้องกับการดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในปีที่ผ่านมา มีมูลค่าการจำหน่ายสินค้าเป็นเงิน 1,093.4 ล้านบาท คิดเป็นประเภทอาหารแห้งและผ้าทอ 365.3 ล้านบาท อย่างไรก็ตามการดำเนินกิจกรรมยังประสบปัญหาส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ขาดคุณภาพไม่ผ่านเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าระดับที่สูงขึ้น จากการติดตามและประเมินผลปัญหาของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลพบุรี (2561) ซึ่งได้สรุปปัญหาที่สำคัญไว้ 5 ประการ คือ 1) ขาดแคลนเงินทุน 2) ขาดแคลนตลาดสำหรับขายผลิตภัณฑ์ 3) ขาดความรู้ด้านการผลิต 4) ขาดการดูแลจากเจ้าหน้าที่ และ 5) คุณภาพของสินค้าไม่ได้มาตรฐาน

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะรองประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยเบ็งโคกสูง จึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน ในพื้นที่ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคมจังหวัดลพบุรี เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของสมาชิก ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าสู่ระดับที่สูงขึ้นและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการได้รับการส่งเสริม สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน ในพื้นที่บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 3 กลุ่ม สมาชิกทั้งหมด 141 คน

2. ขอบเขตการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลักโดยการสัมภาษณ์และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาประกอบในการสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้การวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย กำหนดระยะเวลาในการศึกษา และลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัยรวม 6 เดือน (มกราคม - มิถุนายน 2561)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้านบ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ข้อคำถามมีทั้งหมด 8 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม ด้านสภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพการได้รับการส่งเสริม ด้านสภาพการดำเนินงาน ด้านสภาพปัญหา ด้านความต้องการความรู้ในการดำเนินงาน ด้านความต้องการวิธีการส่งเสริม และด้านความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุน โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้วยวิธีการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ 1) ประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยเบิ้งโคกสูง 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนศึกษาศาสตร์ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

5.1 ร่วมมือกับชมรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยเบิ้งโคกสูง ทำหนังสือเชิญสมาชิกสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน ในพื้นที่บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งหมด 141 คน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

5.2 ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเชิญหัวหน้ากลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 141 คน โดย

ดำเนินการในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 08.30 น. – 15.30 น. ณ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไทยเบ็ง บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

5.3 ผู้วิจัยนัดหมายเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 141 คน โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 1-31 มีนาคม 2560 เวลา 08.30 น. – 16.30 น. โดยผู้วิจัยและทีมงานลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเองที่บ้านของสมาชิกผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 141 คน ในพื้นที่บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

5.4 หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลักโดยการสัมภาษณ์และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาประกอบโดยการสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้การวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

6.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย และหาค่าเฉลี่ย

6.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น

6.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาแยกประเด็นตามคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นมาทำการวิเคราะห์

6.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

6.5 นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

6.6 นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาพร้อมกับการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 สภาพพื้นฐานทางด้านสังคม พบว่า สมาชิกเป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย 58.2 ปี ร้อยละ 81.21 สมรสแล้ว ร้อยละ 75.25 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 52.21 ไม่มีตำแหน่งในชุมชน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.9 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.8 คน

1.2 สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ พบว่าสมาชิกมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 24.36 ไร่ ร้อยละ 62.36 มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง รายได้รวมจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 52,360.98 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 43,958.39 บาท/ปี

1.3 สภาพการได้รับการส่งเสริม พบว่า สมาชิกร้อยละ 59.36 ได้รับการฝึกอบรม 1- 2 ครั้งจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลพบุรี ในเรื่องวิธีการผลิต ร้อยละ 67.95 ไม่เคยไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ร้อยละ 45.36 ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลพบุรี เรื่องวิธีการผลิต ร้อยละ 41.25 เคยได้รับเอกสารทางวิชาการ และร้อยละ 71.32 ไม่เคยได้รับแผ่นพับ/ใบปลิว

1.4 สภาพการดำเนินงาน สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 64.5 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอพัฒนานิคมมาก่อน โดยผลิตภัณฑ์ที่ผลิต คือ ผ้าทอ ยาม ผ้าขาวม้า และเสื้อผ้าไหมสำเร็จรูป สินค้าประเภทอาหารแห้ง คือ พริกตะเกลื้อ พริกกลาบเครื่องด้า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 4.8 ปี มีจำนวนหุ้นในกลุ่มเฉลี่ย 13.31 หุ้น ราคาเฉลี่ย 29.12 บาท/หุ้น มีการประชุมกลุ่มเฉลี่ย 9.0 ครั้ง/ปี และสมาชิกได้เข้าร่วมประชุมเฉลี่ย ร้อยละ 96.4 ใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นในการผลิต ร้อยละ 96.45 มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เฉลี่ย 45,563.15 บาท/ปี สมาชิกได้รับเงินปันผลกำไรเฉลี่ย 635.97 บาท/ปี

1.5 สภาพปัญหา สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีปัญหาในเรื่อง วัตถุดิบราคาสูง ต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตสูงขึ้น แหล่งจำหน่ายวัตถุดิบอยู่ไกล สถานที่ในการผลิตไม่เหมาะสม ขาดความรู้/เทคนิคการย้อม ขาดการประชาสัมพันธ์สินค้า สินค้ามีคู่แข่งจำนวนมาก ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้ทัน ไม่มีตลาดรองรับสินค้า เจ้าหน้าที่ขาดการติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ขาดการช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณ

1.6 ความต้องการความรู้ในการดำเนินงาน สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีความต้องการความรู้ในระดับมากทุกเรื่อง ประเด็นที่สำคัญได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การออกแบบลวดลายสินค้า ความรู้/เทคนิคการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การวางแผนทางการตลาด การประชาสัมพันธ์สินค้า การวิเคราะห์สถานการณ์การตลาด

1.7 ความต้องการวิธีการส่งเสริม สมาชิกกลุ่ม ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีความต้องการวิธีการส่งเสริมในระดับมาก ได้แก่ การตรวจเยี่ยมและให้คำแนะนำในพื้นที่ การฝึกอบรม การสาธิต การจัดประชุมและทัศนศึกษา

1.8 ความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุน สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีความต้องการการส่งเสริม และสนับสนุนระดับมาก ได้แก่ จัดหาแหล่งวัตถุดิบราคาถูก การให้

คำปรึกษาด้านการลงทุน การให้ข่าวสารทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่สินค้า จัดศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าระดับอำเภอและจังหวัด การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจและสภาพการดำเนินงาน แตกต่างกันในเรื่อง อายุ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ประสบการณ์ฝึกอบรม และรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ มีความต้องการแตกต่างกัน กันในบางประเด็น

การอภิปรายผล

การศึกษาความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่า

สภาพพื้นฐานทางด้านสังคม สมาชิกเป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย 58.2 ปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้หญิงในอดีตมีสถานภาพเป็นแม่บ้าน ไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ผู้หญิงมักจะต้องอยู่บ้านคอยปรนนิบัติสามีเมื่อสามีกลับจากการทำงาน ดังนั้น ผู้หญิงในอดีตจึงมักถูกสอนให้ทำงานฝีมือจำพวกการทอผ้า การตัดเย็บและซ่อมแซมเสื้อผ้า และมักจะได้รับการฝึกฝนทักษะการประกอบอาหาร ทั้งอาหารคาวและอาหารหวาน ต่างกับผู้หญิงปัจจุบันที่ผู้หญิงปัจจุบันส่วนใหญ่มักออกไปทำงานนอกบ้านมากกว่าอยู่บ้าน เพราะต้องช่วยสามีหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ทำให้สมาชิกของกลุ่มทั้งหมดจึงเป็นเพศหญิง และมีอายุเฉลี่ยที่ค่อนข้างสูงที่ 58.2 ปี สอดคล้องกับทัศนวิสัย ศรีมันตะ (2557) ที่ศึกษาเรื่องอาเซียนและเพศภาวะ การช่วงชิงพื้นที่การแสดงออกของผู้หญิงในประเทศไทย สรุปได้ว่า สังคมไทยในอดีตให้ความสำคัญกับผู้ชายในด้านต่างๆ ผู้หญิงไทยจะมีสถานภาพและบทบาทเป็นเพียงแม่และเมียเท่านั้น กระบวนการต่อสู้และเรียกร้องสิทธิของผู้หญิงไทยมีมาตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ แต่ก็เป็นไปในพื้นที่ที่จำกัดและไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายรวมทั้งบทบาท และหน้าที่ของผู้หญิงไทยก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สมาชิกมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 24.36 ไร่ ร้อยละ 62.36 มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อปีพุทธศักราช 2482 รัฐบาลโดยมีจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เห็นสมควรให้จัดตั้ง “นิคมกสิกร” ขึ้นในจังหวัดลพบุรี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการบูรณะและจัดสร้างเมืองใหม่ลพบุรี นอกจากนี้ก็เพื่อให้ประชาชนได้เข้าไปตั้งถิ่นฐานประกอบอาชีพอยู่ในนิคมกสิกรแห่งนี้ ทั้งเป็นการช่วยเหลือให้ประชาชนได้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ชาวบ้านที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่จะได้รับการจัดสรรที่ดิน ครอบครัวละประมาณ 25 ไร่ (นิคมสร้างตนเองจังหวัดลพบุรี, ม.ป.ป.)

สภาพปัญหาของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีปัญหาในเรื่อง วัตถุดิบราคาสูง ต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตสูงขึ้น โดยเฉพาะวัตถุดิบที่ต้องพึ่งพาอาศัยจากภายนอก ส่วนวัตถุดิบที่อยู่ในหมู่บ้านมี ปัญหาในเรื่องการจัดสรรวัตถุดิบให้เพียงพอกับความต้องการ แหล่งจำหน่ายวัตถุดิบอยู่ไกล สถานที่ในการผลิต ไม่เหมาะสม ส่วนใหญ่ผลิตกันเองที่บ้านของตนเอง ขาดความรู้ ขาดเทคนิคการย้อมสมัยใหม่ ขาดการ ประชาสัมพันธ์สินค้า สินค้าจึงไม่เป็นที่รู้จักในสังคมในวงกว้าง อีกทั้งสินค้ามีคู่แข่งจำนวนมาก ผู้ผลิตในชุมชน เองไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างเพียงพอ ไม่มีตลาดรองรับสินค้าหรือตลาด ที่ไม่สามารถขายสินค้าให้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมเกียรติ ชัยพิบูลย์ (2549) ที่ ศึกษาการดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ประสบผลสำเร็จ ในจังหวัดกำแพงเพชร ปีการผลิต 2546/2547 พบปัญหาและอุปสรรคว่า มีปัญหาด้านการจัดการเกี่ยวกับสมาชิกขาดความรู้ ความสามารถ ร้อยละ 32.22 ปัญหาด้านการผลิตเกี่ยวกับวัตถุดิบมีราคาสูง ร้อยละ 30.92 ปัญหาด้านการตลาดเกี่ยวกับไม่มีช่องทางจัดจำหน่าย ร้อยละ 28.30 ปัญหาด้านการเงินและบัญชีเกี่ยวกับการขาดความรู้ความสามารถใน การทำบัญชีร้อยละ 54.55

ความต้องการของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอ พื้นบ้าน บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี กลุ่มผู้ผลิตสินค้าต้องการความรู้ในการ ดำเนินงาน ประเด็นที่สำคัญได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน การวางแผนที่จะผลิตสินค้าออกจำหน่าย ผู้ผลิต หลายรายเวลาว่างมักจะผลิตสินค้าไว้รอ แต่ก็มักจะไม่ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อ การติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังทำได้ไม่ดี การออกแบบลวดลายสินค้ามักจะเป็นลวดลายเดิมๆ ไม่ค่อยมีการ ปรับปรุงให้ทันสมัย เพื่อที่จะสามารถขยายตลาดไปสู่กลุ่มลูกค้าสมัยใหม่ได้มากขึ้น ความรู้/เทคนิคการผลิตยัง อยู่ในระดับพื้นฐานทั่วไป ส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีการดั้งเดิมในการผลิต ทำให้ได้ผลผลิตที่ขายไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้ซื้อได้ทันเวลา การแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังทำได้ไม่มากพอและรวดเร็วเพียงพอ การออกแบบ บรรจุภัณฑ์เองก็มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ โดยมากสินค้า OTOP มักจะถูกมองว่าเป็นสินค้าเกรดต่ำในสายตาของ ผู้บริโภค ทั้งนี้การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามทันสมัยจะช่วยเพิ่มมูลค่า การจดจำ และทำให้ จำหน่ายสินค้าได้สูงมากยิ่งขึ้น การวางแผนทางการตลาด การวิเคราะห์สถานการณ์การตลาด รวมถึงการ ประชาสัมพันธ์สินค้าก็มีส่วนทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักได้อย่างแพร่หลาย โดยในช่วงเริ่มต้นผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่ สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้ผลิตจึงมีความต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกกลุ่ม ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การฝึกอบรม การสาธิต และโดยเฉพาะการจัดหาแหล่งวัตถุดิบ ราคาถูก การให้คำปรึกษาด้านการลงทุน การให้ข่าวสารทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่สินค้า จัดศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าระดับอำเภอและจังหวัด การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ การ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และสุดท้ายการปรับปรุงรูปแบบการขายสินค้าที่ต้องขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ให้มาก ยิ่งขึ้น เพราะตลาดสินค้าออนไลน์กำลังเป็นที่นิยม และกำลังเติบโตอย่างมาก แต่ในทางกลับกันผู้ผลิตสินค้าใน บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูงไม่มีความรู้เรื่องการขายสินค้าออนไลน์เท่าที่ควร ซึ่งต้องการการดูแลเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับอุษณีย์ มากประยูร (2551) ที่กล่าวไว้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดความรู้ในด้านการตลาด

ออนไลน์ ไม่สามารถสร้างตลาดกับกลุ่มผู้บริโภคสินค้าออนไลน์ได้ ขาดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้า ซึ่งการขายสินค้าผ่านตลาดอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันนั้นสามารถช่วยสร้างยอดขายให้กับผู้ประกอบการได้เพราะพฤติกรรมการซื้อสินค้าในปัจจุบันของผู้บริโภคนั้นหันมาซื้อสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจและสภาพการดำเนินงาน พบว่า แตกต่างกันในเรื่องอายุ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ประสบการณ์ฝึกอบรม และรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ มีความต้องการแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันในบางประเด็น ความแตกต่างในเรื่องของความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกนั้นที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ กลุ่มที่มีแรงงานในภาคครัวเรือนน้อย มีความต้องการให้มีการสนับสนุนเรื่องเทคนิคการผลิตเป็นอย่างมากเพื่อจะช่วยบรรเทาการจ่ายค่าแรงควบคุมคุณภาพในการผลิต อีกทั้งยังทำให้การผลิตสินค้าได้เร็วขึ้น ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ทันเวลา ส่วนกลุ่มที่มีแรงงานจำนวนมากอยู่แล้ว ต้องการให้มีการสนับสนุนเรื่องของการอบรมและพัฒนาคุณภาพของฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนกลุ่มที่มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ค่อนข้างสูงอยู่แล้ว มีความต้องการให้ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องของการขยายตลาดสินค้า การส่งเสริมในเรื่องของการขายสินค้าออนไลน์ เพื่อที่จะสามารถนำผลิตภัณฑ์ของตนเองเข้าไปถึงมือผู้บริโภคให้มากที่สุด แต่กลุ่มที่มีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์น้อย ต้องการให้มีการส่งเสริมสนับสนุนเรื่องเงินทุน การจัดหาวัตถุดิบในการผลิตสินค้า และยังต้องการความรู้เรื่องการตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านความรู้ในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและฝึกอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับสมาชิกในเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน การประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การออกแบบลายผลิตภัณฑ์ เทคนิคการผลิตที่ทันสมัย เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะ ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

2. ด้านวิธีการส่งเสริม เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรออกตรวจเยี่ยมและให้คำปรึกษา พร้อมให้คำแนะนำต่อกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ นอกจากนี้วิธีการส่งเสริมที่เจ้าหน้าที่ควรรับทราบและนำไปปฏิบัติต่อสมาชิก ได้แก่ การฝึกอบรม การสาธิตโดยการพาไปศึกษาดูงานการผลิตสินค้าที่ประสบความสำเร็จ และส่งเสริมการประกวดผลิตภัณฑ์เพื่อทำให้เกิดการกระตุ้นในการพัฒนาสินค้า โดยรูปแบบการฝึกอบรมนั้นควรอยู่ระหว่าง 2-3 วันในเดือนที่มีกิจกรรมทางการเกษตรคือช่วงเดือนมีนาคม และจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมแต่ละครั้งไม่ควรเกิน 25 คน เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมและสมาชิกมีความเข้าใจเนื้อหา

3. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนในด้านเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ และวัตถุดิบในรูปแบบสินเชื่อ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาด้านการลงทุน ให้ข่าวสารทางการตลาดของผลิตภัณฑ์อยู่เสมอเพราะราคาสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ ช่วยประชาสัมพันธ์เผยแพร่สินค้า จัดหาช่องทางทางการตลาดเพื่อขายสินค้า โดยเน้นสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ตามสภาพปัญหาของแต่ละกลุ่ม และติดตามประเมินผล เพื่อจะได้ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นและพัฒนาต่อไป

4. ด้านการตลาด ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ใช้ระบบการขายสินค้าออนไลน์ในการกระจายสินค้าของกลุ่มให้มีตลาดที่เพิ่มมากขึ้น โดยให้คำปรึกษา ดูแลระบบและบริหารจัดการระบบให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากเป็นงานวิจัยเริ่มต้นในตำบลขนาดเล็กที่ขับเคลื่อนผ่านเครือข่ายวัฒนธรรมของชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นอยู่แล้ว ควรมีการวิจัยเรื่องของการต้องการของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในระดับที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้ผลิตสินค้ากลุ่มอื่นๆ ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาในมิติของประสิทธิภาพในการส่งเสริมสนับสนุนผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในปัจจุบันว่ามีศักยภาพมากน้อยเพียงใด และควรปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้สามารถพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพ สามารถแข่งขันในตลาดที่กำลังเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ. (2561). แผนปฏิบัติการขับเคลื่อน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ปี 2562 – 2565. ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ.

ทัศนวิทย์ ศรีมันตะ. (2557). อาเซียนและเพศภาวะ: การช่วงชิงพื้นที่การแสดงออกของผู้หญิงในประเทศไทย.

วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ปีที่ 1(1).

นิคมสร้างตนเองจังหวัดลพบุรี. (ม.ป.ป.). การจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง. เข้าถึงจาก

<https://sites.google.com/view/nikhomlopburil/>.

สมเกียรติ ชัยพิบูลย์. (2549). การศึกษาการดำเนินโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ประสบผลสำเร็จ ในจังหวัดกำแพงเพชร ปีการผลิต 2546/2547. The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal. Vol. 12(1).

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลพบุรี. (2561). สรุปผลการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ปี 2560-2561. ลพบุรี: สิริภัณฑ์ ออฟเซ็ท.

อุษณีย์ มากประยูร. (2551). สภาพและปัญหาการสื่อสารการตลาดของธุรกิจหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดอุดรธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. ปีที่ 4(7).

Yamane, T. 1967. Elementary Sampling Theory. New Jersey:Prentice-Hall, Inc.

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

Results of using the Guidance Activities Package for Development of Democratic
Behavior in a School for 3rd Level of Secondary Education Students, Phatthana Nikhom
School, Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province

Received: February 20, 2020 Revised: March 13, 2020 Accepted: March 30, 2020

รับเข้า : 20 ก.พ 63 แก้ไข : 13 มี.ค. 63 ตอกรับ : 30 มี.ค. 63

*ประพวน สุ่มเมือง¹

*Praphuan Summueang¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึก และไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความพร้อมทางจิตต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 60 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสุ่ม (Random Assignment) จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน ชุดกิจกรรมแนะแนว และชุดกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบ (Independence) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสูงกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความพร้อมทางจิตต่างกันมีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมแนะแนว, พฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน, นักเรียนวัยรุ่นตอนต้น, จิตลักษณะ

¹หัวหน้างานส่งเสริมวิชาการ โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

¹Head of academic section, Phatthana Nikhom School, Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province

*Corresponding author E-mail: praphuan2506@gmail.com

Abstract

This research aims to compare the democratic behavior in a school between 3rd level of secondary education students received the training with the guidance activities package for development of democratic behavior in a school and not received such training, and to compare the democratic behavior in a school among 3rd level of secondary education students with different mental readiness. The sample group includes 60 students from 4 classes under 3rd level of secondary education in academic year 2018. This sample group is chosen by using a purposive sampling technique and random assignment to form 2 groups of students, 30 students each. Research instruments comprise of a test of democratic behavior in a school, ethical reasoning test, test of future orientation with self-control, test of internal locus of control, guidance activities package for development of democratic behaviors in a school, and other guidance activities package. Data is analyzed by using percentage, average, standard deviation, independent t-test and two-way ANOVA.

Results are as follows.

1. 3rd level of secondary education students who receive the training with the guidance activities package for development of democratic behaviors in a school express the democratic behavior more than students who do not receive the training with the guidance activities package for development of democratic behaviors in a school at the statistically significant level of .05.

2. 3rd level of secondary education students with different mental readiness have no different democratic behavior in a school.

Keywords: guidance activities package, democratic behavior in a school, early adolescence, mental characteristics

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้เน้นถึง ความสำคัญของการพัฒนาคน สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศโดยได้กำหนดไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้มีความสุข และมาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องมุ่งปลูกฝัง จิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษามรดกประเพณีอันสืบทอดและของประเทศไทย (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พุทธศักราช 2561 – 2580) ในการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บรรลุวิสัยทัศน์ประเทศ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อันเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้สมรรถนะและทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รู้เท่าทัน และปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคงและเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561) จะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พุทธศักราช 2560-2564 ให้ความสำคัญในการพัฒนากำลังคนคุณภาพของคนเป็นปัจจัยหลัก การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นรูปแบบการปกครองที่เน้นให้ความสำคัญแก่ทุกคนโดยเท่าเทียมกัน และเป็นการปกครองที่เสริมสร้างคนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในปัจจุบันกล่าวได้ว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่มีข้อเสียน้อยที่สุดและเป็นการปกครองที่จะทำให้เกิดสมดุลภาพระหว่างการให้ความสำคัญต่อปัจเจกบุคคลกับผลประโยชน์ของส่วนรวมได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ความเป็นประชาธิปไตย เป็นองค์ประกอบแรกของการเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ เพราะสามารถเชื่อมโยงโดยตรงกับการรวมกลุ่มของสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นเหตุให้สถานศึกษาพยายามอบรม เรื่องหลักประชาธิปไตยในสถานศึกษาเหล่านั้น โดยที่สังคมที่เป็นประชาธิปไตยและมุ่งส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า “ประชาธิปไตยเป็นทั้งเหตุและผลของการเรียนรู้” (สถาบันพระปกเกล้า, 2550) ในการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ครูแนะแนวเป็นผู้มีบทบาทสำคัญโดยการอบรม ฝึกฝน เสนอแนะแนวทางต่าง ๆ และสร้างสถานการณ์จำลอง หรือพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน โดยสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตยในห้องเรียน และจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยให้นักเรียนมีพฤติกรรม ประชาธิปไตยได้ ดังที่ Lickona (1991) เห็นว่า การจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตย โดยการประชุมอภิปรายแลกเปลี่ยน และร่วมกันเสนอแนะวิธีจัดกิจกรรมการเรียนที่เหมาะสม นอกจากเป็นผลดีต่อการเรียนแล้ว ยังเป็นแนวทางการพัฒนาจริยธรรมด้วย ดวงเดือน พันธมนาวิน (2539) ก็ได้กล่าวไว้ว่า “ความเป็นประชาธิปไตย ในบ้านและโรงเรียน มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมจริยธรรมแก่นักเรียนมาก และเมื่อนักเรียนมีจริยธรรมในขั้นสูง ก็จะกลายเป็นคนที่มีลักษณะความเป็นประชาธิปไตยสูงด้วย นั่นก็คือ รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง” การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งควรปลูกฝังคุณลักษณะประชาธิปไตยในโรงเรียนให้แก่นักเรียน ส่วนแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนนั้นสามารถพัฒนาได้ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยการให้แสดงความคิดเห็น อภิปราย ลงมติ กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่โดยเคารพเสียงข้างมาก มีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน (ณิรดา เวชญาลักษณ์, 2561) เห็นความสำคัญของบุคคลในชาติให้มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เพื่อสร้างให้นักเรียนเป็นคน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ให้นักเรียนมีอิสระในการคิด

พร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล กระตุ้น ยั่วยุให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้เสรีภาพในการเลือกตามความถนัด และความพึงพอใจ (พริวัฒน์ บุญชิต, 2546) การเรียนรู้ด้วยการฝึกฝน การฝึกสวมบทบาท อบรม ชัดเกล้า และส่งเสริมลักษณะความเป็นนักเรียนประชาธิปไตย ซึ่งครูทุกคนสามารถจัดกิจกรรม สอดแทรกกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนควรพัฒนาในช่วงวัยรุ่นตอนต้นและพัฒนาได้ตั้งแต่ระดับตนเอง ครอบครัว ในโรงเรียน และสังคม (พริวัฒน์ บุญชิต, 2547)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล ต้องปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตย และฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่ควรได้รับการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย เพื่อเป็นการปลูกฝังส่งเสริม พัฒนา ค่านิยมพื้นฐานประชาธิปไตยที่ถูกทิศทางอย่างพอเพียงและการฝึกปฏิบัติตนให้กล้าแสดงออก ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่นก็จะไม่เกิดความขัดแย้งในสังคมเกิดความ มั่นใจในตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ กติกาของโรงเรียน เคารพกฎหมาย เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และรักษาสีธรรมมาก่อน-มาหลัง กล้ายืนยันในสิ่งที่ถูกต้อง ยอมรับฟังความคิดเห็นในสิ่งที่มีเหตุผล และรักษาความยุติธรรม เสมอภาคให้เกียรติผู้อื่นและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันถ้าทุกคนปฏิบัติได้ดังนี้จะส่งผลให้สังคมมีแต่ความสงบสุข (วัลยภรณ์ แดงเกิด, 2555) เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในตัวนักเรียนและจะเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ติดตัว เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนและสังคม เป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นคนมีปัญญา และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาผลการใช้ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย ในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และคาดว่าจะได้รับการประโยชน์จากการฝึก สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีของพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการ ดำรงชีวิตทั้งในปัจจุบัน และอนาคต พร้อมทั้งศึกษาตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงเหตุผลทางจิตลักษณะเดิม 3 ประการเพิ่มเติมด้วย คือ เหตุผลทางจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน และตัวแปรลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง เพื่อที่จะได้ทราบตัวแปรทำนายที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรม ประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ครูแนะแนว นักแนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ฝึกและพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนให้แก่ นักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยใน โรงเรียนระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึก และไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความพร้อมทางจิตต่างกัน

สมมติฐานทางการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานทางการวิจัยไว้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความพร้อมทางจิตสูง ที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 189 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ

ขั้นที่ 1 เลือกเจาะจงนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นที่ 2 สุ่มนักเรียนแต่ละคน เข้ากลุ่มวิจัย 2 กลุ่ม (Random Assignment) ได้กลุ่มละ 30 คน จากนั้นจับสลากให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. ขอบเขตการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย คือ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง รูปแบบ The Randomized Control - Group Posttest - Only Design (ปรีชา เนาว์เย็นผล, 2545)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบวัดจิตลักษณะเดิม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบ จำนวนรวม 20 ข้อ โดยกำหนดให้จริงที่สุด เท่ากับ 1 คະแนน จริงเท่ากับ 2 คະแนน ค่อนข้างจริง เท่ากับ 3 คະแนน ค่อนข้างไม่จริงเท่ากับ 4 คະแนน ไม่จริง เท่ากับ 5 คະแนน ไม่จริงเลย เท่ากับ 6 คະแนน จำนวน 20 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาและปรากฏค่าความเที่ยงทั้งฉบับหลังการทดลองใช้ (Try out) ดังนี้

1) แบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.75 ค่า (r) ตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.71

2) แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.75 ค่า (r) ตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.66

3) แบบวัดลัษณะมุงอนาคต-ควบคุมตน ไดค่า IOC เทากับ 0.75 ค่า (r) ตั้งแต 0.30 ถึง 0.68

4) แบบวัดความเชืออำนาจในตนไดค่า IOC เทากับ 0.75 ค่า (r) ตั้งแต 0.30 ถึง 0.67

3.2 แบบสอบถามลัษณะภูมิหลังประกอบไปด้วยขอคำถามเกียวกบ ขอมูลเกียวกบเพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผูปกครอง โดยผูเชียวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณา

3.3 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อฝีกประชาธิปไตยในโรงเรียน และกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ ที่ไมใชชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบไปด้วย

1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน (กลุมทดลอง) ประกอบดวยกิจกรรมแนะแนว 12 กิจกรรม ประกอบดวย รูจักใจคน แบงใจสองใจ รวมใจของเรา หนาที่เยาวชน มุมมองของเธอ มุมมองของฉัน อดทนรอได สิทธิสวนตนและสิทธิสวนรวม ประสานพลังรวมมือ รวมดวยชวยกัน และมูลเหตุของปัญหา

2) ชุดกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ (กลุมควบคุม) ที่ไมใชชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ซึงเป็นกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ เกียวกบดานการศึกษา ดานอาชีพ สวนตัวและสังคม เน้นทักษะการดำเนินชีวิต จำนวน 12 กิจกรรม ประกอบดวย เรื่องจิตเรึงใจ ใจเธอเป็นอยางไรประสานจิตใจ ค้นหาตนเอง เปดใจฟงผูอื่น เพื่อนสะกิดเพื่อน เป้าหมายอนาคต มุงมั่นเรียนต่อ ฝีกจิตให้มั่นคง ปองกันตนเอง อยุ่อยางพอประมาณ และจุดหมายของชีวิต

โดยทั้ง 2 ชุดกิจกรรมแนะแนว ประกอบไปด้วย 1) คู่มือผูสอน 2) คำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรม 3) แผนการจัดกิจกรรม ประกอบดวย ขันนำ ขันดำเนินกิจกรรม และขันสรุปกิจกรรม ซึงมีใบงาน ใบกิจกรรม ใบความรู้ และแบบประเมินพฤติกรรม

4. วิธีการรวบรวมข้อมูล

4.1 กอนการทดลอง ให้นักเรียนทั้ง 2 กลุม ตอบแบบวัดจิตลัษณะเดิม และแบบสอบถามลัษณะภูมิหลังทางชีวสังคม

4.2 ดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนกับกลุมทดลอง เป็นเวลา 12 ชั่วโมง ใช้เวลา 12 วัน สวนกลุม ควบคุมใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ ซึงต่างจากกลุมทดลอง โดยฝีกในวัน และเวลาเดียวกัน ใช้สถานที่ฝีกซึงมีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกันทั้ง 2 กลุม

4.3 หลังการทดลองแล้ว 1 สัปดาห์ ให้กลุมตัวอย่างทั้ง 2 กลุม ทำแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ลัษณะของกลุ่มตัวอย่างเพื่อ พรรณนาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง หรือตัวแปรต่างๆ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 วิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัยเพื่อทดสอบ ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุมขึ้นไปในการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ 1 ใช้สถิติทดสอบค่า

ที่แบบเป็นอิสระ (t-test Independence) การวิเคราะห์ตาม สมมติฐานที่ 2 ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสูงกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความพร้อมทางจิต ต่างกันมีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

จากสมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ผลการวิจัย พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ที่ผลเป็นเช่นนั้นอาจจะเป็นเพราะว่าชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนที่ผู้วิจัยออกแบบนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษา เทคนิค วิธีการสอนและการกระตุ้นความสนใจโดยได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอนซึ่งเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาพัฒนาเด็ก และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนโดยคำนึงถึง ความสนใจ สิ่งยั่วยุให้คิด และหลักการการเรียนรู้แบบเล่น โดยกิจกรรมที่ออกแบบมานั้นในทุก ๆ กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงทำให้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีประสิทธิภาพผลดีโดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียนตามระดับช่วงวัยและอายุ และนำหลักการจัดการเรียนรู้มาปรับใช้ในแต่ละกิจกรรมโดยเน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2550) มาเป็นพื้นฐานในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (construction of knowledge) ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะต้องเรียนด้วยตนเองและฟังตนเองแล้ว ยังต้องฟังการปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับเพื่อน บุคคลอื่นๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย รวมทั้งต้องอาศัยทักษะกระบวนการ (process skills) ต่างๆ จำนวนมากเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ตามผลเช่นนี้กล่าวได้ว่า การพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนนั้น สามารถพัฒนาได้โดยวิธีฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวช่วยทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสูงขึ้น จึงนับว่าเป็นชุดกิจกรรมแนะแนวหนึ่งที่กำลังขึ้น และใช้ได้ผลดี ซึ่งก่อนหน้านี้ก็ได้มีการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนหรือในลักษณะใกล้เคียง พบว่าได้ผลดีเช่นกัน ดังเช่นผลการศึกษาวิจัยของอัมพร แสงวิเชียร (2546) ได้ฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกุดบากราชบุรีบำรุง อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร ปรากฏว่า

นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง วาสนา รอดเชียง (2540) ได้ฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนด้านสามัคคีธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าหลังการฝึกโดยใช้ ชุดการแนะแนวกลุ่ม นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตย สูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิพนธ์ วรเชษฐ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนา กิจกรรมเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตยของโรงเรียนบ้านหนองขามนาดี อำเภอแก้งสนามนาง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนาวิถี ประชาธิปไตย ช่วยให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น และ ความรู้ในการเสริมสร้างประชาธิปไตยที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะด้าน ประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ สามารถพัฒนาคุณลักษณะประชาธิปไตยนักเรียนได้เป็นอย่างดีและรัฐฎาภรณ์ นันทเสน (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียภาพสนทนาเพื่อ ส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสุกานดา น้อยเมืองเปลือย (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของ การใช้ชุดฝึก จิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง เขตเทศบาลเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกจิตลักษณะ มีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูง กว่าก่อนฝึกจิตลักษณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกมีพฤติกรรมประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัย นี้แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างเป็น ระบบ มีหลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยา และแนวคิดหลากหลายมาบูรณาการ เข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อฝึกพัฒนาป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามขอบข่ายของงานแนะแนวด้าน ส่วนตัวและสังคมนั้น หากดำเนินการสร้างอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ สอดคล้องและตรงตามจุดมุ่งหมาย ของสิ่งที่ต้องการพัฒนาหรือต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสอดคล้องกับวัยของผู้รับบริการแล้ว ชุด กิจกรรมแนะแนวจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ได้ผลดีและมีประโยชน์

จากสมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความพร้อมทางจิตสูง เพื่อได้รับการฝึกด้วยชุด กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสูงกว่า นักเรียนที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ ผลการวิจัย พบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ นักเรียนที่มีความพร้อมทาง จิตต่างกันมีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ผลดังกล่าวจึง ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ คาดว่านักเรียนที่มีจิตต่างกันน่าจะได้รับประโยชน์ต่างกัน คือ ผู้ที่มีความพร้อมทางจิตสูง ควรจะได้รับประโยชน์ สูงกว่าผู้ที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานข้อนี้คือ การวิเคราะห์ค่าความ แปรปรวนแบบสองทาง ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ การฝึกกับจิตเดิม ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะที่มุ่ง อนาคต การควบคุมตนเอง และความเชื่ออำนาจในตน นอกจากนั้น นำลักษณะภูมิหลังของนักเรียน คือ เพศ ผลการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง เข้ามาร่วมวิเคราะห์ด้วย ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ชุดกิจกรรมแนะ

แนวที่ใช้ฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรม ประชาธิปไตยในโรงเรียนนั้นสร้างขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ต้องการตามองค์ประกอบของพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยเฉพาะ ฉะนั้น ไม่ว่านักเรียนจะมีความพร้อมทางจิตสูง หรือต่ำจึงไม่ใช่ ตัวแปรที่มีผลต่อการฝึกมากหรือน้อยต่างกันในบางตัวแปร และสมมติฐานข้อนี้ คาดว่านักเรียนที่มีจิต ลักษณะเดิมต่างกัน น่าจะได้รับผลจากการฝึกแตกต่างกัน คือ ผู้ที่มีความพร้อมทางจิตสูง ควรจะได้รับประโยชน์สูงกว่าผู้ที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกกับจิตลักษณะเดิม ในจิตลักษณะบางตัว เช่นเดียวกับผลการศึกษาของอัมพร แสงวิเชียร (2546) ที่ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุตบาการาชบุรีบำรุง อำเภอกุตบาก จังหวัดสกลนคร ซึ่งไม่พบว่านักเรียนที่มีความพร้อมทางจิตต่างกันหรืออยู่ในสถานการณ์โดยรวมต่างกันมีพฤติกรรมประชาธิปไตยต่างกัน เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ในส่วนนี้ผลวิจัย ก็ไม่พบปฏิสัมพันธ์และสอดคล้องเช่นเดียวกับผลการศึกษาของจินตนา บัวผื่น (2550) ที่ศึกษาผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำตนของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนระหว่างการฝึกจิตลักษณะ คือ นักเรียนที่มีจิตลักษณะสูงเมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุ และผลจากการกระทำของตนไม่ได้รับประโยชน์สูงกว่านักเรียนที่มีจิตลักษณะต่ำที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุ และผลจากการกระทำของตน แสดงว่าความพร้อมทางจิตไม่ได้มีส่วนให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการฝึกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะการฝึกมีความเข้มข้นจนนักเรียนทุกประเภทที่ได้รับการฝึกต่างได้รับประโยชน์หรือลักษณะทางจิตเดิมที่นำมาศึกษายังไม่มีความแตกต่างที่เด่นพอที่จะทำให้ให้นักเรียนได้รับผลจากการฝึกที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน สามารถนำชุดฝึกกิจกรรมแนะแนวไปพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยใช้ฝึกนักเรียนระดับช่วงชั้นเดียวกันจะทำให้ให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการฝึกโดยตรง
2. ผู้ที่จะนำชุดกิจกรรมแนะแนวที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยนี้ไปใช้ควรศึกษาวิธีการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว และต้องทำการศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนก่อน และต้องศึกษาเพื่อทำความเข้าใจทฤษฎีที่เป็นหลักการพื้นฐานของการออกแบบการจัดกิจกรรม เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ใช้ชุดฝึกกิจกรรม แนะแนว และนักเรียนเพื่อการนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนกับนักเรียนช่วงวัยอื่น ๆ โดยการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุผลพบอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน แล้วนำปัจจัยสำคัญที่พบมาจัดทำชุดกิจกรรม แนะนำเพื่อพัฒนานักเรียนต่อไป

3. ควรทำการศึกษาผลการฝึกเพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การรักษาสุขภาพ การฉลาดเลือกบริโภค การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และการปกป้องรักษาแผ่นดินไทย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา บัวผื่น. (2550). ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะนำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2561). หลักการบริหารจัดการชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2539). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยตำราชั้นสูงทางจิตวิทยาและพฤติกรรม. โครงการส่งเสริมเอกสารทางวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทศนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพนธ์ วารชัญญ. (2553). การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตยของโรงเรียนบ้านหนองขามนาดี อำเภอแก้งสนามนาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2545). ประมวลสาระการวิจัยทางการแนะแนว หน่วยที่ 6 การวิจัยเชิงทดลอง. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พวิวัฒน์ บุญชิต. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ประชาธิปไตยกับจิตลักษณะและพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษา. ทุนอุดหนุนการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- _____. (2547). ครอบครัว โรงเรียน และจิตลักษณะพื้นฐานที่เกี่ยวกับจิตและพฤติกรรม ประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษา. วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์: ระบบพฤติกรรมไทย ปีที่ 1(1).
- รัฐภากรณ์ นันทเสน. (2558). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียภาพสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการยอมรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). เล่มที่ 116 ตอนที่ 34 ก.

- วัลย์ภรณ์ แดงเกิด. (2555). การศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบ 2. ปริญญาโทการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาสนา รอดเชียง. (2540). ผลการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2550). กระบวนการประชาธิปไตย เข้าถึงจาก http://www.kpi.ac.th/mod_research.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580). กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุกานดา น้อยเมืองเปลือย. (2549). ผลการใช้ชุดฝึกจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัมพร แสงวิเชียร. (2546). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคุตบากราษฎร์บำรุง จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Lickona, T. (1991). Education for Character. How our school can teach respect and responsibility. New York: Bantam Books.

สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

Problems and Requirements in Academic Administration of School Administrators under Pichit Primary Educational Service Area 1

Received: March 1, 2020 Revised: March 22, 2020 Accepted: April 3, 2020

รับเข้า : 1 มี.ค. 63 แก้ไข : 22 มี.ค. 63 ตอบรับ : 3 เม.ย. 63

*ปฏิภาณ บุญรักษา¹

*Patipan Boonraksa¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการ และเพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงาน ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ และตอนที่ 3 แบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe Method

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารของสถานศึกษาที่มีประเภทและมีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมวางแผนงานวิชาการ จัดผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการทำหลักสูตรแกนกลางฯ นิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ปัญหาและความต้องการ, การบริหารงานวิชาการ, การบริหารสถานศึกษา

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าแขง ตำบลหนองโสน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

¹Director of Banpasaeng School, Nong Sano sub-district, Sam Ngam district, Pichit province

*Corresponding author E-mail: Patipan.Boonraksa@hotmail.com

Abstract

This research aims to study problems and requirements in academic administration and to compare problems and requirements in academic administration among school administrators. The sample includes 148 school administrators under Phichit Primary Educational Service Area 1. A research instrument is a questionnaire about problems and requirements in academic administration of school administrators. The questionnaire comprises of three sections: Section 1 contains checklist questions; Section 2 contains 5-point rating-scale questions in five dimensions including planning, academic affairs, curriculum development, learning management and supervision; Section 3 contains open-ended questions. Statistical methods applied include percentage, average, standard deviation, F-test and pairwise comparison with Scheffe's method.

Results show that

1. Regarding to problems and requirements in academic administration, overall, administration problems are at a moderate level and administration requirements are at a high level.
2. For comparison of problems and requirements in academic administration among school administrators, it is found that school administrators with different types and experiences have no different opinion about problems and requirements in academic administration, whereas the school administrators with different experiences have different requirements in academic administration at the statistically significant level of .05.
3. Suggestions related to problems and requirements in academic administration of school administrators include participation of school board in academic planning, arranging experts to provide knowledge in curriculum development, and continuous supervision, monitoring and evaluation to ensure efficient academic administration.

Keywords: Problem and requirement, Academic administration, School administrator

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ปัจจุบันมีอิทธิพลส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ด้วยความเจริญทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่เชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกัน ในลักษณะของโลกไร้พรมแดนมีการไหลเวียนอย่างเสรีและไร้ขีดจำกัด ที่มีฐานของความรู้/การศึกษา เป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าดังกล่าว ในห้วงสิบปีที่ผ่านมาเกิดการแข่งขันกันอย่าง

รุนแรงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการสื่อสาร ความรู้ที่เป็นกลไกและฐานการพัฒนา ดังกล่าวมีบทบาทอย่างสำคัญในทุกภาคส่วน และได้รับความสำคัญเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะแต่ในสถานศึกษา (พิณสุตา สิริธรรังศรี, 2556) ผลกระทบของกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้รัฐบาลแต่ละประเทศได้มีการวางแผนพัฒนาคนในประเทศ เพื่อกำหนดเป้าหมายและคุณภาพของคนให้มีคุณภาพความสามารถแข่งขันในสังคมโลกได้ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดที่รัฐบาลได้กำหนดและตั้งเป้าหมายไว้ในการพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง คือ การพัฒนาคนให้มีความรู้ และรู้จักเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและสังคม รู้จักนำกระบวนการเรียนรู้มาสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมีนโยบายจัดการศึกษาจะต้องให้มีความเหมาะสมกับสภาพของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนไปการจัดการศึกษาจะต้องมีเป้าหมายที่จะพัฒนาประชากรของชาติให้มีความเหมาะสมกับยุคการแข่งขันของสังคมที่สูงขึ้น เห็นประโยชน์ของตนเป็นหลักโดยเป้าหมายของการจัดการศึกษาของไทยจะต้องสร้างคนและพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ ที่มีคุณภาพระดับทักษะความคิดมีจิตใจสูงขึ้นเพื่อจะสามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยรวมให้ก้าวไปสู่ความเจริญงอกงามและมั่นคง (ธีระ รุญเจริญ, 2550)

สถานศึกษาจึงมีความสำคัญมากที่สุดที่จะนำเอานโยบายการพัฒนาประชากรของประเทศมาสู่การปฏิบัติได้ตรงเป้าหมาย สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนไทยที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาจะต้องกำหนดเป้าหมาย และกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญให้บรรลุเป้าหมาย เพราะจากแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ การตัดสินใจ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา คือการบริหารตนเองอย่างอิสระจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ร่วมคิด ทุกคนมีส่วนร่วมในการสื่อสาร การประสานงาน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการพัฒนางานอย่างเป็นระบบและมีการประเมินตนเอง (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2548) จากภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษาที่จะสามารถจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายได้ต้องอาศัยผู้นำของสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วิสัยทัศน์ กระบวนการจัดการ และทีมงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด ในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวได้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นคนที่ใช้ความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารสถานศึกษาแล้วทำให้สถานศึกษาหรือผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องพอใจกับคุณภาพที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามที่ชุมชนและท้องถิ่นต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารสถานศึกษาภายใต้สภาวะการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถเลือกแนวทางและตัดสินใจในการนำวิธีการบริหารที่มีประสิทธิภาพที่สุด เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อการบริหารสถานศึกษาแก้ปัญหาที่ติขึ้น และบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารงานที่เป็นหน้าที่หลักในสถานศึกษาซึ่งแบ่งเป็นด้าน ๆ ที่สำคัญคือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านนโยบายและแผนงบประมาณด้านบริหารงานทั่วไป แต่ไม่ว่าการบริหารงานในสถานศึกษาจะแบ่ง

ออกเป็นกีดกันก็ตาม หัวใจหลักของการบริหารงานในสถานศึกษาที่สำคัญที่สุดคือ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ เป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการหรือเป็นงานรองเท่านั้น (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2548)

ดังนั้นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการงานวิชาการ เช่น เรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องนำหลักสูตรแกนกลางมาปรับเปลี่ยนเป็นหลักสูตรสถานศึกษา นำสาระการเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เป็นภูมิปัญญาเข้าร่วมบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารงานการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่สามารถใช้กระบวนการบริหารจัดการการศึกษาในเรื่องต่างๆ มาจัดในสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้นจากกิจกรรมที่กล่าวมาแล้วรวมกันหลายงาน รวมเรียกว่างานวิชาการ ซึ่งแบ่งได้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ (สมาน อัครภูมิ, 2549) ประกอบกับการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา คุณภาพของผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำและจากการประเมินมาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการระดับค่อนข้างต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนประจำปีการศึกษา 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ต่ำกว่าเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเอาไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2560) แสดงให้เห็นว่าคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำของสถานศึกษาซึ่งจะต้องร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนให้สูงขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จากหลักการและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น

จากที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งเป็นเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่ และเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงต้องการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาทำการสอนช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อทราบสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางการแก้ปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 148 คน ที่ปฏิบัติราชการประจำปีการศึกษา 2560 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 รวม 115 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-3 รวม 32 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 รวม 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่ผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่าเท่ากับ 0.95 หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำมาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.8866 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงาน ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ จำนวน 48 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบปลายเปิด (Open-End) ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2560 – กันยายน 2560 โดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 148 ฉบับ ได้รับกลับคืน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ออกหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์กระจายจดหมายตามช่องทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.2 เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามได้รับแบบสอบถามและตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้ส่งกลับตามซองเอกสารที่แนบไว้และส่งถึงผู้วิจัยโดยตรง

3.3 เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามแล้วตรวจสอบแบบสอบถามเบื้องต้นโดยการตอบของผู้ตอบ แล้วลงรหัสหมายเลขเพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยนำไป วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลด้วยตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4.2 ข้อมูลการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

4.3 การเปรียบเทียบสภาพปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยคำนวณด้วยการหาค่า F-test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 แล้วนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

4.4 ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา โดยข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 62.16 รองลงมาปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.44 มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 59.45 รองลงมามีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีถึง 20 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 32.43 และมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.12 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และเพื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทั้ง 4 ด้านมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ การศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการด้านวิชาการ การพัฒนานโยบายการศึกษาและการวิเคราะห์ และกำหนดนโยบายการศึกษาตามลำดับ

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หลักการและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาและออกแบบหลักสูตรท้องถิ่น จัดอบรมครูให้เข้าใจจุดมุ่งหมายโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร และมีการจัดทำแผนการสอนครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอน มีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆ มีสภาพปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ การจัดกิจกรรม การเรียน การสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการจัดครูเข้าสอนรายวิชาหรือกลุ่มสาระอย่างเหมาะสมตามลำดับ

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเตรียมการสอนการวัดผลการเรียนการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน มีสภาพปัญหา การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆ มีสภาพปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ

มากทุกข้อ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวางแผนงานวิชาการ มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงอันดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ การพัฒนานโยบายการศึกษา การวิเคราะห์และกำหนดนโยบายการศึกษา และการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงอันดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ หลักการและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และมีการจัดทำแผนการสอนครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอนตามลำดับ

2.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงอันดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ การประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน และการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามลำดับ

2.4 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงอันดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ การวิจัยในชั้นเรียน การเตรียมการสอน การวัดผลการเรียนการสอน และการจัดให้มีเครื่องมือ วัสดุเอกสารที่จำเป็นสำหรับการนิเทศให้พร้อมที่จะใช้อย่างเพียงพอตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า

3.1 สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประเภทสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ทำการสอนช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการโดยรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน

3.2 สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน

3.3 ความต้องการในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประเภทสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ทำการสอนช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีความต้องการในการบริหารงาน

วิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.4 ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สรุปได้ดังนี้

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการคือ ผู้บริหารขาดความชำนาญ ขาดทักษะในการวางแผนงานวิชาการ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการวางแผนงานวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ มีการวางแผนงานวิชาการแต่ไม่ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการวางแผนงานวิชาการ งบประมาณจำกัดจึงไม่มีการพัฒนาในเรื่องการจัดการอบรมเชิงวิชาการ ครูไม่เข้าใจขอบข่ายการวางแผนงานวิชาการ ไม่มีการวางแผนงานวิชาการ บุคลากรขาดทักษะในการพัฒนาหลักสูตรทำให้หลักสูตรไม่ได้มาตรฐาน ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น การบริหารงานไม่ยึดตามหลักสูตร ขาดการประเมินผลการใช้หลักสูตรและหลักสูตรไม่เป็นปัจจุบันขาดบุคลากร/ครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงกับวิชาเอกของตนเอง ครูสอนโดยใช้รูปแบบการสอนที่ไม่หลากหลาย โดยยึดตามหนังสือ ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูไม่มีแผนการสอนและสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ครูจัดการเรียนรู้ไม่ครอบคลุมตามหลักสูตร ขาดการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ขาดการติดตามการนิเทศการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด บุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษา

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารงานวิชาการ คือ จัดอบรมเรื่องการวางแผนงานวิชาการให้กับบุคลากรจัดให้ผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำเพื่อเป็นแนวทางแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ ควรให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นพี่เลี้ยงในการวางแผนงานวิชาการและมีการประเมินและติดตามจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่นปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน และพัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐานมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การบริหารงานภายในสถานศึกษาควรยึดตามหลักสูตรจัดครูให้ครบชั้น/จำนวนบุคลากรเพียงพอ จัดให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีที่หลากหลาย ลดภาระงานอื่นที่นอกเหนือการสอนลง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องกระบวนการสอน ครูมีการจัดทำแผนการสอนที่ครอบคลุมตามหลักสูตร ครูมีการจัดทำสื่อการสอนที่เหมาะสมกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการสอน

มีการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามการนิเทศการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ชุมชน/คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการนิเทศการศึกษาให้มีความสำคัญกับผลการนิเทศการศึกษา

การอภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทำให้ทราบปัญหาและมีประเด็นที่น่าสนใจ อันจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีความตื่นตัวในเรื่องของการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และต้องการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เพื่อส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ มีความเข้าใจในยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของ สถานศึกษา และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนในการจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโดยรวม และเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำและเป็นตัวจักรที่สำคัญในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างคล่องตัวและเกิดประสิทธิผล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ร่วมมือกันจัดให้บุคลากรเข้ารับการอบรมและเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและรับรู้นโยบายที่เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 โดยมีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดและส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับความรู้ เพื่อก้าวทันเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงส่งผลให้มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังที่อุทัย บุญประเสริฐ (2553) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารที่มีความยุ่งยาก เพราะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารต้องใช้ความพยายามและความสามารถอย่างมากในการนำคณะครูและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของพงศ์ศักดิ์ จิตสอาด และคณะ (2560) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านเมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยจาก 3

อันดับแรก พบว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมาได้แก่ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล และสอดคล้องกับชัยญา พงษ์ชัย (2554) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกันทุกด้าน และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรขาดทักษะในการพัฒนาหลักสูตรทำให้หลักสูตรไม่ได้มาตรฐาน ชุมชนมีส่วนร่วมไม่มากพอในการจัดทำหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษา ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นการบริหารงานไม่ยึดตามหลักสูตรขาดการประเมินผล การใช้หลักสูตรและหลักสูตรไม่เป็นปัจจุบัน สาเหตุของปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรข้างต้นเป็นผลมาจากความไม่ชัดเจนในแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง ส่งผลให้นักการศึกษาในพื้นที่ และครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายสำคัญของหลักสูตร จึงยึดติดกับรูปแบบของหลักสูตร ที่เป็นทางการและไม่กล้าพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของรุ่งนภา นุตรวงศ์ (2553) ที่พบว่าปัญหาอุปสรรคสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือ การขาดความรู้ความเข้าใจของบุคลากร และภาระงานของผู้สอนที่มีจำนวนมากทำให้ไม่สามารถทุ่มเทให้กับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ ดังที่ Doll, R. (1996) ได้กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา คือ ประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับจากการดูแลของสถานศึกษาหรือหลักสูตร คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของผู้เรียนจากการดูแลของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับจริญ ชันทะสีมา (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ด้านการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ส่วนด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนมีการดำเนินการในระดับปานกลาง

2. ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการในการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับความเป็นเลิศของผู้เรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ในกิจกรรมงานกลุ่มประสบการณ์/สาระการเรียนรู้ มีการควบคุม ดูแล กำกับการใช้หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์และประสบการณ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยตรง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการประสบผลสำเร็จ มุ่งเน้นในการบริหารงานวิชาการจึงให้ความสำคัญและมีการจัดให้มีการแข่งขันความเป็นเลิศของผู้เรียน ซึ่งถ้าผู้เรียนที่เข้าแข่งขันความเป็นเลิศสามารถชนะการแข่งขันก็จะส่งผลไปยังสถานศึกษาให้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Mattox (1978) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ ผลการศึกษาพบว่าความ

ต้องการที่อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ การประเมินผล ตลอดจนความต้องการปรับปรุงการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรมีความต้องการในระดับมากและยังสอดคล้องกับ Agthe (1980) ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทของครูใหญ่และครูในด้านวิชาการสรุปได้ว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนจะต้องทำเป็นคณะโดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ครูใหญ่จะทำหน้าที่บริหารมากกว่าหน้าที่นิเทศการเรียนการสอนผลของนวัตกรรมและเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่ จากการเป็นผู้สั่งมาเป็นผู้ประสานงานและทำงานเป็นคณะมากขึ้น มีการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อแสวงหาวิธีการแบบวิทยาศาสตร์ เพื่อการบริหารและพัฒนาหลักสูตร

3. สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีประเภทสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

4. สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานแตกต่างกันโดยรวมและรายด้าน มีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

5. ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีประเภทสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

5.1 ผลการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนกตามประเภทสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 กับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 มีค่าเฉลี่ยของความต้องการในการบริหารงานวิชาการสูงกว่าสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 มีบุคลากรไม่เพียงพอและมีบุคลากรไม่ครบ 8 กลุ่มสาระ มีการจัดการเรียนการสอนแบบเก่าโดยยึดตามหนังสือครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนขาดการวิเคราะห์สภาพผู้เรียนและจัดกลุ่มจำแนกผู้เรียนตามความสนใจ และมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อยจึงทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามสภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นภาพร พลอยบ้านแพ้ว (2555) ที่พบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และขาดความเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ และด้วยภาระงานของครูที่มีมาก นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนอย่างเดียว ยังต้องทำงานด้านต่างๆ จึงทำให้การจัดแผนการเรียนรู้ไม่สามารถทำได้โดยละเอียดและครอบคลุม ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนขาดการบูรณาการ ด้านการคิด และการเชื่อมโยงข้ามสาระวิชา การจัดกิจกรรมไม่ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรและวัตถุประสงค์ตาม

หลักสูตร และขาดวิเคราะห์ความสนใจของนักเรียนประกอบกับ ยังขาดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนทำให้การจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงส่งผลให้มีความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนมากกว่าสถานศึกษาเปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ซึ่งสอดคล้องกับเรณู ครุฑไทย (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มนวมินทรราชินูทิศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. ด้านการจัดงานวิชาการโรงเรียนจัดบุคลากรตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ และสำรวจความพร้อมของครู จัดครูเข้าสอนตามวุฒิการศึกษา และมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ 2. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมอบรมสัมมนาครูภายในโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียนจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือไม่ผ่านเกณฑ์ จัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกหลักสูตรตามความพร้อมของโรงเรียนและนโยบายของหน่วยเหนือ และโรงเรียนสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมศึกษาดูงานตามหน่วยงานที่จัดรวมทั้งสร้างบรรยากาศทางวิชาการ โดยจัดให้มีห้องวิชาการของแต่ละหมวดวิชา ด้านปัญหาการดำเนินงานวิชาการ พบว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ หมวดวิชาไม่สามารถจัดกลุ่มการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูผู้สอนผลิตสื่อการเรียนการสอนน้อยเกินไป นักเรียนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริมและไม่ติดตามแก้ผลการเรียน ครูบางคนขาดการพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผล ครูมีจำนวนน้อยและมีงานพิเศษมากจึงมีผลงานวิชาการไม่ดีเท่าที่ควร

6. ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน 3 และ 4 มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

6.1 ผลการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับ ประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยของความต้องการในการบริหารงานวิชาการสูงกว่าประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป และประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี กับประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี มีค่าเฉลี่ยของความต้องการในการบริหารงานวิชาการสูงกว่าประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยยังขาดความรู้ในเรื่องการบริหารงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้น่ากว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ซึ่งผ่านประสบการณ์ในการบริหารงานที่หลากหลายรูปแบบ

6.2 ผลการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการนิเทศการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยของความต้องการในการบริหารงานวิชาการ สูงกว่าประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยยังขาดประสบการณ์ในการบริหารงานด้านการนิเทศการศึกษา จึงส่งผลให้การนิเทศในสถานศึกษายังขาดความต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงมีความต้องการในการบริหารงานด้านการนิเทศการศึกษามากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ซึ่งผ่านประสบการณ์ในการนิเทศที่หลากหลายรูปแบบ

6.3 ผลการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้าน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยของความต้องการในการบริหารงานวิชาการสูงกว่าประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปี ขึ้นไป ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยยังขาดประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการรวมทุกๆ ด้าน ทำให้การบริหารยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการในทุกๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. การบริหารงานด้านการวางแผนงานวิชาการ ควรมีการวางแผนการพัฒนานโยบายการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และมีการจัดอบรมเรื่องการวางแผนงานวิชาการให้กับบุคลากร โดยการแต่งตั้งและมอบหมายให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ มีการประเมินและติดตามในการวางแผนงานวิชาการ
2. การบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรควรปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันและมีมาตรฐาน โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการจัดทำหลักสูตรให้กับบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยตรง เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้
3. การบริหารงานด้านการจัดการเรียนรู้ ควรจัดครูให้ครบชั้น และตรงสาขาวิชาที่สอน จัดให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ทักษะและเทคนิคกระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมทั้งลดภาระงานอื่นของครูที่นอกเหนือจากการสอนลงเพื่อเอื้อให้ครูได้พัฒนาตนเอง
4. การบริหารงานด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามการนิเทศการศึกษา การแต่งตั้งให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา

และให้ความสำคัญกับผลการนิเทศการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

เอกสารอ้างอิง

- จรัญ ชันทะสีมา. (2544). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ชัยญา พงษ์ชัย. (2554). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). การจัดการและความเป็นมืออาชีพบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นภาพร พลอยบ้านแพ้ว. (2555). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พงศ์ศักดิ์ จิตสอาด, จินตนา จันทรเจริญ และบรรจบ บุญจันทร์. (2560). การศึกษาปัญหาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 - 2. Veridian E-Journal. Vol. 10(1).
- พินสุดา สิริธรรังศรี. (2556). รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รุ่งนภา นุตวงศ์. (2553). สรุปผลการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตร: หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. เข้าถึงจาก <http://academic.obec.go.th/web/doc/d/158>.
- เรณู ครุฑไทย. (2542). การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มนวมินทรราชินี สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2549). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. (2560). เอกสารประกอบการรายงานผลการจัดการศึกษาปีการศึกษา 2551. พิจิตร: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1.
- สำนักงานปฎิรูปการศึกษา. (2548). แนวทางการบริหารและจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2553). การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Agthe. R. (1980). "The Elementary Principals Perceptions of Their own and Teachers Role in Curriculum Decision Making," Dissertation Abstracte International.
- Doll, R. (1996). Curriculums Improvement. Boston: Allyn & Bacon.
- Mattox, D. (1978). "A Study of Inservice Needs of Illinois Public School Elementary Principle," Dissertation Abstracts international.

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

Citizen Satisfaction towards Services by Kaeng Sua Ten Sub-district Municipality,
Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province

Received: March 16, 2020 Revised: April 5, 2020 Accepted: April 25, 2020

รับเข้า : 16 มี.ค. 63 แก้ไข : 5 เม.ย. 63 ตอรับ : 25 เม.ย. 63

*อนวัณน์ เกิดสูง¹

*Anuwat Keadsalung¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น จำนวน 1,925 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้นที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 333 คน ด้วยวิธีการคำนวณตามตารางของ Taro Yamane เก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2561 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า t-test และ F-test การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe Method

ผลจากการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจของประชาชน ต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ อาชีพเกษตรกรกับข้าราชการ/พนักงานของรัฐ อาชีพเกษตรกรกับพนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพค้าขายกับข้าราชการ/พนักงานของรัฐ
3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ควรปรับปรุงซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึงทุกชุมชน ควรให้ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ออกสำรวจตามชุมชน เพื่อรับทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชน และควรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพเสริมให้กับประชาชนในชุมชนให้มากขึ้น

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, การบริการ

¹เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนงาน สังกัดเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น

¹Policy and Planning Analyst, Kangsuaten Municipality

*Corresponding author E-mail: Anuwat.Keadsalung@gmail.com

Abstract

This study aims to explore and compare satisfaction of citizen towards services provided by Kaeng Sua Ten Sub-district Municipality, Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province. A population of this study is 1,925 participants who are residents under administration of Kaeng Sua Ten Sub-district Municipality, Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province and sample, calculated from Taro Yamane table, includes 333 residents under administration of Kaeng Sua Ten Sub-district Municipality who are at least 18 years old. Data is collected between October – December 2018. A research instrument is survey of citizen satisfaction towards services by Kaeng Sua Ten Sub-district. Statistics include percentage, average ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), t-test, F-test, and pairwise comparison with Scheffe's method.

Results of the study find that

1. Satisfaction towards services provided by Kaeng Sua Ten Sub-district Municipality, Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province in general is at the highest level.
2. Pairwise comparison of satisfaction towards services by Kaeng Sua Ten Sub-district Municipality, Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province shows the difference among three pairs of occupations at the statistically significant level of .05 namely farmer and government official/government employee, farmer and private employee, and trader and government official/government employee.
3. Additional suggestions of research participants include continuous improvement and repair of public utilities for all communities, asking executives or officers to survey communities to acknowledge problems and needs, and further career promotion and development for community residents especially a second job.

Keywords: Satisfaction, Service

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 249 กำหนดให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ

ประกอบกัน และในมาตรา 250 ยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) และพระราชบัญญัติกำหนดแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้ท้องถิ่นสามารถปฏิบัติการกิจในการจัดการให้บริการ ตอบสนองความต้องการของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน โดยต้องการให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีสิทธิมีเสียงในการปกครองตนเอง หรือเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง (ราชกิจจานุเบกษา, 2542)

ปัจจุบัน การดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาล หรือเอกชน เน้นความสำคัญในด้านการให้บริการ ถ้าบริษัทใดมีระบบการให้บริการลูกค้าที่ดี ก็จะเป็นที่ถูกใจของลูกค้า ได้รับการยกย่องและทำให้ลูกค้าพอใจที่จะมารับการบริการในครั้งต่อไปอย่างเต็มใจ เช่น ร้านสะดวกซื้อที่มีบริการรับชำระค่าบริการต่างๆ ในจุดเดียว ซึ่งลูกค้าที่มาใช้บริการสามารถชำระค่าบริการต่างๆ เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าบัตรเครดิต เป็นต้น สามารถ ชำระได้ในที่เดียว สะดวกทุกเวลาที่ต้องการใช้บริการ ซึ่งได้รับการบริการที่ดี และรวดเร็ว เพียงเข้าไปใช้บริการที่ร้านสะดวกซื้อแห่งนั้น (จิตตินันท์ นันทไพบูลย์, 2552)

เทศบาลจึงเป็นหน่วยงานหนึ่งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 14 พุทธศักราช 2562 ในมาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เช่น (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (6) จัดการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น โดยในวรรคสองยังระบุอีกว่า การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

งานเทศบาล เป็นงานที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความพึงพอใจให้กับแต่ละบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ความคิด ประสบการณ์และอื่นๆ ความแตกต่างเหล่านี้ถ้าจะตอบสนองความต้องการให้ครบทุกด้านคงจะเป็นเรื่องยาก อย่างไรก็ตามหากการบริการเป็นมาตรฐานและมีคุณภาพย่อมจะสามารถตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดี (จักรแก้ว นามเมือง และคณะ, 2560) เทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จึงได้มีนโยบายในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างรวดเร็วและทันต่อความต้องการ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางในการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับ

ปัญหาและความต้องการของประชาชน ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น พบว่าประชาชนเกิดปัญหา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และระบบบริการ เนื่องจากในปัจจุบัน เทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างมาก มีการเพิ่มประชากร การสร้างบ้านจัดสรรแก่งเสือเต้น วิลเลจ และการขยายตัวของครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว (เทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น, 2561) จึงจำเป็นต้องมีการบริการสาธารณะให้กับประชาชนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนที่กำลังเกิดขึ้น ตามหลักการของการบริการสาธารณะให้กับประชาชนผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาล ด้วยความเสมอภาค และต้องมีความต่อเนื่องในการให้บริการ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และตามความต้องการของประชาชน ดังนั้น เทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น จึงต้องมีการกิจในหลายๆ ด้าน ที่ต้องบริการและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ซึ่งประชาชนจะต้องได้รับการบริการจากเทศบาลเป็นอย่างดี

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนงาน สังกัดเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น จึงมีความสนใจศึกษาการสร้างความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น ซึ่งถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การบริหารงานของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้นให้บริการอย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรม และเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนงานและนโยบายของผู้บริหาร อันส่งผลให้ประสบความสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยจะต้องนำข้อมูลมาปรับปรุงประชาชนได้รับความสะดวก และมีความพึงพอใจมากขึ้น และเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการด้านการบริการแก่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้นให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ อาชีพ และรายได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 1,925 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 1,925 คน นำมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการคำนวณตามตารางของ Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญจากประชาชนผู้มาใช้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น

2. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัย คือ ความพึงพอใจต่อการให้บริการ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว และด้านการบริหารกิจการ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตด้านระยะเวลา คือ การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิจัย ระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม พุทธศักราช 2561

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบเติมคำ ได้แก่ เพศ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบ Rating Scale ตามรูปแบบของ Likert Scale บุญชม ศรีสะอาด (2556) 6 ด้าน จำนวน 24 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว มี 5 ระดับ ใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval Scale) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายความว่า มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายความว่า มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลมาก

ระดับคะแนน 3 หมายความว่า มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายความว่า มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายความว่า มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด แบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แล้วนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้อง จำนวน 3 ท่าน และนำมาคำนวณหาดัชนีของความสอดคล้องกับเนื้อหา (IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.85 – 1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาพระยาเดินธง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (ศิริชัย กาญจนาวาสี, 2556) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.8898

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เพื่อขออนุญาตปฏิบัติการวิจัยในพื้นที่ของเทศบาล

4.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนำแบบสอบถามแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 ฉบับ แล้วเก็บแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.1 ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่ หาร้อยละ (Percentage)

5.2 ข้อมูลความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ Independent Samples t-test ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชน จำแนกตามอาชีพและรายได้ วิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติ F-test ถ้ามีความแตกต่างเป็นรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ Sheffe method

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	168	50.45
หญิง	165	49.55
รวม	333	100
อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	103	30.93
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	37	11.11
พนักงานบริษัทเอกชน	92	27.63
ค้าขาย	61	18.32
อาชีพอื่นๆ	40	12.01
รวม	333	100
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 9,999 บาท/เดือน	165	49.55
10,000 – 19,999 บาท/เดือน	97	29.13
20,000 – 29,999 บาท/เดือน	56	16.82
มากกว่า 30,000 บาท/เดือน	15	4.50
รวม	333	100

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นเพศชายมากที่สุด คือ 168 คน คิดเป็นร้อยละ 50.45 เพศหญิง 165 คน คิดเป็นร้อยละ 49.55 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คือ 103 คน คิดเป็นร้อยละ 30.93 รองลงมาคือพนักงานบริษัทเอกชน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 27.63 และน้อยที่สุดคือ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 โดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่า 9,999 บาท/เดือน จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 49.55 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ย 10,000 – 19,999 บาท/เดือน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 29.13 และน้อยที่สุดคือ รายได้เฉลี่ยมากกว่า 30,000 บาท/เดือน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

รายการความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	4.46	0.58	มีความพึงพอใจมาก
2. ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต	4.51	0.53	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย	4.62	0.50	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.71	0.48	มีความพึงพอใจมากที่สุด
5. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว	4.68	0.51	มีความพึงพอใจมากที่สุด
6. ด้านการบริหารกิจการ การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.60	0.55	มีความพึงพอใจมากที่สุด
รวม	4.58	0.52	มีความพึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.52) โดยด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ ด้านด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.51) และน้อยที่สุดคือ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.58)

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ อาชีพ และรายได้ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น
อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ

รายการความพึงพอใจ	เพศชาย (n = 168)		เพศหญิง (n = 165)		t	sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ความพึงพอใจของประชาชนต่อ การให้บริการของเทศบาลตำบล แก่งเสือเต้น	4.62	0.52	4.51	0.56	.012**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น
อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอาชีพ

รายการความพึงพอใจ	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
ความพึงพอใจของประชาชนต่อ	ภายในกลุ่ม	0.463	6	0.007	145.365	.000**
การให้บริการของเทศบาลตำบล	ระหว่างกลุ่ม	1.593	94	0.502		
แก่งเสือเต้น	รวม	2.056	100			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe test ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น
อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	เกษตรกร ($\bar{X} = 4.50$)	ข้าราชการ/ พนักงาน ของรัฐ ($\bar{X} = 4.64$)	พนักงาน บริษัท เอกชน ($\bar{X} = 4.63$)	ค้าขาย ($\bar{X} = 4.51$)	อาชีพอื่นๆ ($\bar{X} = 4.55$)
เกษตรกร ($\bar{X} = 4.50$)		-0.035**	-0.021**		
ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ ($\bar{X} = 4.64$)	0.035**			-0.001**	
พนักงานบริษัทเอกชน ($\bar{X} = 4.63$)	0.021**				
ค้าขาย ($\bar{X} = 4.51$)		0.001**			
อาชีพอื่นๆ ($\bar{X} = 4.55$)					

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ อาชีพเกษตรกรกับข้าราชการ/พนักงานของรัฐ อาชีพเกษตรกรกับพนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพค้าขายกับข้าราชการ/พนักงานของรัฐ

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น
อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามรายได้

รายการความพึงพอใจ	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
ความพึงพอใจของประชาชนต่อ	ภายในกลุ่ม	0.463	6	0.007	145.365	1.384**
การให้บริการของเทศบาลตำบล	ระหว่างกลุ่ม	1.593	94	0.502		
แก่งเสือเต้น	รวม	2.056	100			

**ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตามรายได้ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การอภิปรายผล

จากการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเทศบาลในด้านต่างๆ และมีประเด็นที่ค้นพบ อันจะเป็นข้อมูลให้เทศบาลตำบลแก่งเสือเต้นนำไปวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของเทศบาล ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ทั้งความพึงพอใจต่อการให้บริการ 6 ด้าน คือ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว และด้านการบริหารกิจการ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีความพึงพอใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังมีความพึงพอใจกับการดำเนินงานและการทำงานให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจนั้นเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้นได้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านศิลป วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผลมาจากการที่เทศบาลให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำนุบำรุงศาสนาในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเป็นอย่างดี มีการจัดกิจกรรมงานประเพณีต่างๆ ให้ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน เช่น ประเพณีตักบาตรปล่อยพันธุ์ปลา ประเพณีสงกรานต์ โครงการกินไก่ ต้มน้ำ ชมเขื่อนป่าสัก เป็นต้น ส่วนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ประชาชนในพื้นที่มีความพึงพอใจในระดับมาก นั้นอาจจะเกิดมาจากการแก้ไขปัญหาและการดำเนินงานที่ยังไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนเท่าที่ควร ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้แม้ทางเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น จะได้มีการพัฒนาปรับปรุงระบบการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากเทศบาลตำบลแก่งเสือเต็นยังขาดแคลนงบประมาณ ในการดูแลระบบสาธารณูปโภคได้อย่างทั่วถึง จุดที่เป็นปัญหาที่เด่นชัดที่สุดคือ ทางระบายน้ำบริเวณตลาดแก่งเสือเต้น ถนนคอนกรีตบริเวณซอย 25 ซอย 26 และซอย 27 ภูมิทัศน์บริเวณวัดศรีโสด (เขาพระนอน) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิตร วิชัยสาร และคณะ (2557) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี (ประจำปีงบประมาณ 2559) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่องานบริการที่เป็นภารกิจหลักของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ ละอองเอก และสุวัฒน์ จิตต์จันทร์ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ปรากฏผลดังนี้

2.1 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ชายมีความสนใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการดำเนินงานของเทศบาล มีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมการดำเนินงานของเทศบาล จึงมีความพึงพอใจในการดำเนินงานและการบริการของเทศบาลมากกว่าผู้หญิง ผู้ชายมีความสนใจในกิจกรรมการเคลื่อนไหวทุกวันเห็นได้จากการเปิดดูป้ายปิดประกาศที่ติดอยู่บริเวณหน้าเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้นและตามจุดต่างๆ ในทุกๆ 2-3 วัน และการพูดคุยปัญหาท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาล ในตอนเย็นบริเวณตลาดพงษ์เพชร พลาซ่า และร้านกาแฟลงสมหมาย จึงทำให้ผู้หญิงจึงมีความคิดเห็นหรือมีความพึงพอใจในงานบริการของเทศบาลน้อยกว่าผู้ชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรศักดิ์ ศรีวิกรานต์โยธิน (2549) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ใน 3 งานคือ งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน งานสาธารณสุข และงานบริการทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของ เทศบาลตำบลก้งแอน เมื่อจำแนกตามเพศมีความแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของไพลย์ ชลาลัย (2550) เรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของพนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของพนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

2.2 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มอาชีพที่ต่างกันมีมุมมอง มีเป้าหมายและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงมีความคิดเห็นต่างกัน ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อการดำเนินงานและการบริการของเทศบาลแตกต่างกัน โดยคู่ที่มีความแตกต่างกัน คือ อาชีพเกษตรกรกับอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ซึ่งข้าราชการ/พนักงานของรัฐมีความพึงพอใจมากกว่าอาจเป็นเพราะอาชีพข้าราชการนั้นมีรายได้และความมั่นคงมากกว่าอาชีพเกษตรกร อีกทั้งคนเหล่านี้ยังสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการต่างๆ ของเทศบาลได้รวดเร็วกว่า เนื่องจากอยู่ในระบบราชการทำให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้รวดเร็วกว่าอาชีพอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรศักดิ์ ศรีวิกรานต์โยธิน (2549) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ใน 3 งาน คือ งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน งานสาธารณสุข และงาน บริการทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบระดับ ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลก้งแอน จำแนกตาม อาชีพ มีความพึงพอใจในการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับเบญจวรรณ วรรณทวิสุข (2556) ที่ได้ศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราดไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่าอาชีพของกลุ่มตัวอย่างไม่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีอาชีพต่างกัน

2.3 เมื่อจำแนกตามรายได้ พบว่า ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน ประชาชน ที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงาน และการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น ได้จัดระบบการบริการที่ดีมีความเสมอภาค ไม่แบ่งแยกความยากดีมีจนหรือชนชั้น ถึงแม้ประชาชนจะมีรายได้ไม่เท่ากัน แต่ก็ได้รับการบริการเท่าเทียมกัน โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการให้บริการ จึงมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัษฎา ผาใต้ (2557) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลตองโขบ อำเภอกอศรีสุนทร จังหวัดสกลนครกลุ่มที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการให้บริการของเทศบาลตำบลตองโขบ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับจรรูวรรณ ละอองเอก และสุวัฒน์ จิตต์จันทร์ (2561) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของประชาชน โดยประชาชนต้องการให้เทศบาลตำบลแก่งเสือเต้นมีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคให้ดีขึ้น เช่น ถนน คุณภาพน้ำประปา ระบบจ่ายน้ำประปา และทางระบายน้ำ มากที่สุด รองลงมาคือควรมีผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ออก สํารวจตามชุมชนเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน และสุดท้ายคือต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้พิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบสาธารณูปโภคภายในเขตเทศบาลยังมีไม่มากพอกับความต้องการของประชาชน และด้านการจัดระบบน้ำประปาและการปรับปรุงซ่อมแซมถนนให้ทั่วถึงทุกชุมชนนั้น เนื่องจากเป็นสิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็นและสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชน จึงควรมีการขยายเขตประปาให้ทั่วถึง และเร่งรัดปรับปรุงซ่อมแซมถนนหนทางให้ประชาชนสัญจรด้วยความสะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ส่วนด้านการออกสำรวจถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนโดยให้ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ออกสำรวจตามชุมชน เนื่องจากประชาชนที่อยู่ตามชุมชนส่วนใหญ่มักไม่มีโอกาสหรือไม่กล้าที่จะไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่สำนักงาน และสุดท้ายประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพหลักไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพและเลี้ยงครอบครัวประกอบกับประสบปัญหาจากภาวะเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูง รายได้ไม่พอใช้จ่าย จึงต้องการให้มีการจัดหาทุนสนับสนุน จัดหาอาชีพเสริมรองรับและให้มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับอภิชัย แก้วรุณา (2555) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ไว้ว่าข้อเสนอแนะ/แนวทางการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลนาคู ตามหลักธรรมาภิบาลเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณควรคำนึงถึงผลที่เกิดประโยชน์กับประชาชนให้มาก รองลงมาคือควรมานำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารเทศบาลและผู้บริหารเทศบาลตำบลนาคูควรลงพื้นที่เพื่อให้คำชี้แนะและส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น หัวหน้างานฝ่ายวิเคราะห์นโยบายและแผนงาน ที่ให้คำปรึกษา สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในการวิจัยด้วยดี เสมอมา อีกทั้งประโยชน์และคุณค่าทั้งหลายที่รับจากการวิจัยชิ้นนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้กับประชาชนในพื้นที่ของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้นทั้ง 2,600 คน ให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีอยู่มีกินมีใช้ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้นให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพเสริมให้กับประชาชนในพื้นที่
2. ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรออกสำรวจตามชุมชนเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น
3. ควรจัดหางบประมาณมาดูแล ปรับปรุง ซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในเขตเทศบาลให้มีประสิทธิภาพ มีความสะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

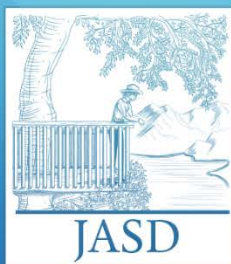
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
3. ควรมีการศึกษารายถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

เอกสารอ้างอิง

- จักรแก้ว นามเมือง, ณรงค์ ไวหารเสาวภาคย์ และคนอง วังฝ่ายแก้ว. (2560). รายงานการวิจัย การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Customer Satisfaction) ในมิติด้านคุณภาพการให้บริการงานขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเทศบาลตำบลแม่ปืม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. พะเยา: เทศบาลตำบลแม่ปืม.
- จารุวรรณ ละอองเอก และสุวัฒน์ จิตต์จันทร์. (2561). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. ปีที่ 7(1).
- จิตตินันท์ นันทไพบูลย์. (2552). จิตวิทยาการบริการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- เทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น. (2561). แผนพัฒนาสามปี (2561 - 2563) เทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. ลพบุรี: เทศบาลตำบลแก่งเสือเต้น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ วรรณวิสุข. (2556). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของ เทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพบูลย์ ชลาลัย. (2550). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของพนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). เล่มที่ 116 ตอนที่ 136 ก.
- _____. (2560). เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก.
- _____. (2562). เล่มที่ 136 ตอนที่ 50 ก.
- วิจิตร วิชัยสาร, พรภัทร หวังดี, อรทิณี ทวายนาค และธนพล สราญจิตร. (2557). การสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี (ประจำปีงบประมาณ 2559). วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. ปีที่ 7(2).
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม : Classical Test Theory. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรศักดิ์ ศรีวิกรานต์โยธิน. (2549). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อัษฎา ฝาใต้. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลตองโขบ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อภิชัย แก้วกรุณา. (2555). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคูจังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารการบริหารปกครอง ปีที่ 1(2).
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. 3rdEd. New York: Harper and Row Publications.

วารสารพัฒนาทักษะวิชาการอย่างยั่งยืน
Journal of the Academic Sustainable Development [JASD]

ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาทักษะวิชาการอย่างยั่งยืน

The Academic Sustainable Development Learning Center [ASDLC]

36/1 หมู่ที่ 11 ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 15140

โทร.082-3905420 Email. jasd.Center@gmail.com